

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการวิจัย เรื่อง “การเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี” ได้มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาทำการวิเคราะห์ รวมทั้งนำเสนอผล การศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 การเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

2. ปัญหา และอุปสรรค เข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ 1 ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงาน ข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

3. แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ อำเภอเมืองจังหวัด ปัตตานี

ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สามารถแบ่งข้อมูลในการศึกษาออกได้ 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ศาสนา ระดับ การศึกษา เดินทางมาจากประเทศ อาชีพ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน ประเภท ของที่พักอาศัยผลการศึกษาแบ่งการอธิบายเป็น 2 ตาราง ปรากฏดังต่อไปนี้

ตาราง 4 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ศาสนา และระดับการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (n=400)	ร้อยละ (100.0)
เพศ		
เพศชาย	224	56.00
เพศหญิง	176	44.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	30	7.6
21 ปี ถึง 30 ปี	168	42.2
31 ปี ถึง 40 ปี	115	29
41 ปี ถึง 50 ปี	83	21
มากกว่า 51 ขึ้นไป	4	1.2
สถานภาพ		
โสด	95	23.8
สมรส	297	74.2
แยกกันอยู่	1	0.3
หม้าย/หย่าร้าง	7	1.7
ศาสนา		
พุทธ	384	96.0
อิสลาม	16	4.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	116	29.0
ประถมศึกษา	258	64.5
ระดับมัธยมศึกษา	23	5.8
ระดับอุดมศึกษา	3	0.8

จากที่ตาราง 4 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

1.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 224 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด

1.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 21 ปี ถึง 30 ปี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง รองลงมาคืออายุ 31 ปีถึง 40 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด และสัดส่วนน้อยที่สุดคืออายุ มากกว่า 51 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

1.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แต่งงานแล้วหรือมีสถานภาพสมรส จำนวน 297 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 74.3 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาสถานภาพโสด จำนวน 95 คน คิดเป็น

ร้อยละ 23.8 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด และน้อยที่สุดมีสถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

1.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 96.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

1.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในประถมศึกษา จำนวน 258 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.5 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา ระดับการศึกษาไม่ได้เรียนหนังสือจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง น้อยที่สุดระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตาราง 5 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามเดินทางมาจากประเทศอาชีพ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่พักอาศัย

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (n=400)	ร้อยละ (100.0)
เดินทางมาจากประเทศ		
เกิดในประเทศไทย	12	3.0
ประเทศลาว	79	19.8
ประเทศพม่า	104	26.0
ประเทศกัมพูชา	205	51.2
อาชีพ		
ประมง	157	39.3
ต่อเนื่องประมง	106	26.5
ก่อสร้าง	73	18.3
งานบริการ	10	2.5
งานรับจ้าง	53	13.3
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ		
น้อยกว่า 6 เดือน	30	7.5
ตั้งแต่ 6 เดือน – 1 ปี	128	32.0
ตั้งแต่ 1 ปี – 2 ปี	61	15.3
ตั้งแต่ 2 ปี – 3 ปี	87	21.8
ตั้งแต่ 3 ปี – 4 ปี	22	5.5
มากกว่า 4 ปี	72	18.0
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	193	48.3
10,001 – 20,000 บาท	196	49.0
20,001 – 30,000 บาท	9	2.3
มากกว่า 30,000 บาท	2	0.5

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (n=400)	ร้อยละ (100.0)
ที่พักอาศัย		
บ้านตนเอง	15	3.8
บ้านเช่า	366	91.5
อื่นๆ	19	4.8

จากตาราง 5 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากประเทศกัมพูชา จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเดินทางมาจากประเทศพม่า จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

2.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนประกอบอาชีพประมง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง อันดับรองลงมาประกอบอาชีพต่อเนื่องประมง (เช่นโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางทะเล) จำนวน 106 คนคิดเป็นร้อยละ 26.5 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมดและน้อยที่สุดประกอบอาชีพงานบริการ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

2.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพตั้งแต่ 6 เดือน – 1 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด อันดับรองลงมามีระยะเวลาในการประกอบอาชีพตั้งแต่ 2 ปี – 3 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมดและน้อยที่สุด ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

2.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีระดับมีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมดและน้อยที่สุดมีรายได้มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีที่พักอาศัยเป็นบ้านเช่า จำนวน 366 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาที่พักอาศัยเป็นอื่น ๆ จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 4.8 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ทั้งนี้ ในส่วนของผลการศึกษาจาก*การสัมภาษณ์*แรงงานข้ามชาติ ผู้ประกอบการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่สถานบริการสุขภาพในส่วนของคุณข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ปรากฏผล ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลแรงงานข้ามชาติ

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้านปริมาณ สอดคล้องกับข้อมูลด้านคุณภาพแรงงานข้ามชาติที่ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นชาวกัมพูชา จำนวน 13 คน เป็นเพศชายจำนวน 10 คน ทั้งหมดอยู่ในช่วงวัยแรงงานอายุระหว่าง 26-50 ปี เป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน อยู่ในช่วงวัยแรงงาน อายุระหว่าง 27-35 ปี แรงงานข้ามชาติเหล่านี้จำแนกเป็นอาชีพ 4 อาชีพ ได้แก่

1. ต่อเนื่องประมง ด้านการขายปลา คัดปลา และตองปลา จำนวน 6 คน
2. อาชีพรับจ้าง จำนวน 5 คน
3. อาชีพแม่บ้านจำนวน 1 คน
4. ไม่ระบุอาชีพจำนวน 1 คน

ในส่วนสาเหตุในการเดินทางเพื่อทำงานในประเทศไทยนั้น พบว่า มีหลายสาเหตุ ได้แก่ ที่ประเทศหรือบ้านเกิดไม่มีงานและงานหายาก มีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพและครอบครัวเป็นสัดส่วนมากที่สุด จำนวน 9 คน รายได้ไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพในประเทศของตน จำนวน 3 คน ในขณะที่เข้ามาหางานทำที่ประเทศไทยเนื่องจากเห็นเพื่อนทำงานแล้วมีรายได้ดี จำนวน 1 คน

แรงงานข้ามชาติที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาที่มาทำงานในประเทศไทยน้อยที่สุดตั้งแต่ช่วงเวลา 2 เดือน และมากที่สุดเป็นระยะเวลา 18 ปีทั้งนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 2-7 ปีมากที่สุด

ทั้งนี้ แรงงานข้ามชาติส่วนหนึ่งได้เล่าเกี่ยวกับสาเหตุในการเดินทางเพื่อมาทำงานในประเทศไทย และประสบการณ์ ช่วงเวลาในการเดินทางที่ยาวนาน พร้อมช่วงเวลาที่ยังทำงานในประเทศไทย ดังนี้

“...ที่กัมพูชาบ้านเรามีนงานน้อย งานหายาก ส่วนใหญ่เป็นงานกรรมกรทำนาและค่าแรงและรายได้ค่อนข้างต่ำ ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในครอบครัว เป็นสาเหตุให้ต้องตัดสินใจเพื่อทำงานที่ประเทศไทย ในส่วนการเดินทางเข้ามาโดยรถประจำทางใช้เวลา 2 วัน 1 คืนผมทำงานที่เมืองไทยมา 17 ปีแล้วตอนนี้ก็ทำงานรับจ้าง...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 2 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

“...ที่ประเทศกัมพูชาไม่มีงานให้ทำ สินค้าเครื่องใช้มีราคาแพงการจ้างงานก็ต่ำ ตนจึงได้เข้ามาทำงานที่ประเทศไทย โดยทำงานคัดปลาที่สะพานปลาปัตตานี ทำงานนี้มา 5 ปีแล้ว...”

(แรงงานข้ามชาติหญิง หมายเลข 9 สัมภาษณ์เชิงลึก 22 พฤษภาคม 2561)

“...ที่ผมมาทำงานในประเทศไทยเพราะบ้านผม (กัมพูชา) ไม่มีงานทำ งานที่นี้ให้รายได้ที่ดีมากกว่าที่บ้านเกิดผม ผมทำงานที่นี้มา 16 ปีแล้ว ตอนนี้ก็ทำงานรับจ้าง...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 8 สัมภาษณ์เชิงลึก 22 พฤษภาคม 2561)

ส่วนที่ 1.2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลนายจ้างสถานประกอบการ

จากการสัมภาษณ์นายจ้างที่มีลูกจ้างเป็นแรงงานข้ามชาติ จำนวน 3 คน สรุปเป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล เพศ อายุ ประเภทอาชีพ และชื่อสถานประกอบการ ซึ่งรายงานการวิจัยเรื่องนี้ขออนุญาตใช้นามสมมติผู้ให้ข้อมูล และสถานประกอบการเพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลที่สัมภาษณ์ปรากฏ ดังนี้

นายจ้างเป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 1 คน เพศชายอายุ 35 และ 62 ปี เพศหญิงอายุ 57 ปี ประเภทอาชีพ คือเจ้าของกิจการประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นกิจการที่ดำเนินการโดยสมาชิก ญาติพี่น้องในครอบครัว โดยขออนุญาตใช้นามสมมติสถานประกอบการ คือ สถานประกอบการเรือประมง ก และสถานประกอบการเรือประมง ข ส่วนอีกสถานประกอบการ นายจ้างสถานประกอบการเป็นเพศหญิง ประเภทอาชีพนวดแพทย์แผนไทยเพื่อสุขภาพ ที่ตั้งอยู่ที่ถนนปากน้ำอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ขออนุญาตเรียกว่า สถานประกอบการนวดแผนไทย

ส่วนที่ 1.3 ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับนายจ้าง และสถานประกอบการ

ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับนายจ้างและสถานประกอบการ ประกอบไปด้วยสาเหตุในการประกอบอาชีพของสถานประกอบการ ระยะเวลาในการเริ่มดำเนินการของสถานประกอบการ การรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาในสถานประกอบการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

สาเหตุในการประกอบอาชีพในสถานประกอบการและระยะเวลาที่เริ่มดำเนินการ

ในส่วนของสาเหตุในการประกอบอาชีพในสถานประกอบการของนายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก และ ข นั้น เนื่องจากเป็นกิจการที่รับการสืบทอดมาจากครอบครัว ในลักษณะรูปแบบของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีน คือ มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างสมาชิก ญาติพี่น้องในครอบครัวในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ โดยที่ นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก กล่าวว่า ครอบครัวของบิดาย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดระยอง มาสร้างครอบครัวที่ จังหวัดปัตตานี ตั้งแต่เมื่อ 45 ปีที่แล้ว ประกอบอาชีพในการทำกิจการประมงอวนดำ อวนล้อมจับ ในส่วนของนายจ้างสถานประกอบการเรือ ก นั้น เล่าว่า แรกเริ่มเดิมทีครอบครัวของบิดาย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดระยอง เพื่อมาประกอบอาชีพประมงที่นี้ตั้งแต่ 45 ปีที่แล้ว โดยการทำประมงปลาโชด อวนดำ เรือล้อมจับ ปลาที่หาจะมีหลากหลายสายพันธุ์ ทั้งปลาโอ ปลาสลิด ปลาตาโต และอื่น ๆ หากเป็นการออกเรือทะเลน้ำลึกจะใช้เวลาในการออกเรือประมาณ 7 วัน และอาจมีการแวะจอดเมื่อมีลมหรือพายุ โดยสรุป สำหรับนายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก และ ข เริ่มต้นในการประกอบกิจการเนื่องจากการสืบทอดอาชีพของครอบครัวโดยที่ทั้ง 2 คน เล่าว่า ได้เริ่มดำเนินกิจการมาประมาณ 20 ปีมาแล้วจนถึงปัจจุบันดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...พ่อย้ายมาจากระยอง มาทำงานและตั้งถิ่นฐานใหม่ที่ปัตตานี เมื่อประมาณ 45 ปี ที่แล้ว กิจการที่ทำก็ช่วยกันกับญาติพี่น้อง ได้กำไรมาก็แบ่งผลตอบแทนกันตามความเหมาะสม...”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก สัมภาษณ์เชิงลึก 20 กรกฎาคม 2561)

“...กิจการที่ทำอยู่เป็นกิจการของตระกูลที่เขาทำกันมา ทางญาติพี่น้องมอบให้ดูแลเป็นผู้จัดการ จะแบ่งหน้าที่ในกลุ่มญาติพี่น้องกัน ผมจะดูแลเกี่ยวกับลูกน้อง ตัวเรื่อ เรื่องเอกสารต่าง ๆ ญาติจะดูแลเรื่องการขายปลา ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รายรับรายจ่าย..”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ข สัมภาษณ์เชิงลึก 21 กรกฎาคม 2561)

ในส่วนของนายจ้างผู้ประกอบการด้านนวดแพทย์แผนไทยนั้น กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า รับสานงานต่อจากสามี ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจด้านการสืบสานภูมิปัญญาการนวดแพทย์แผนไทย ประกอบกับบิดาของสามีเป็นหมอนวดแผนโบราณและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง ตอนที่สามียังมีชีวิตอยู่ ตนได้ศึกษาในเบื้องต้น แต่เมื่อสามีเสียชีวิต ตนจึงต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านโดยการเป็นแม่บ้านในโรงพยาบาลปัตตานี พบผู้ป่วยที่มีปัญหาเรื่องคอเคล็ด ได้ทดลองนวดจนหาย จากนั้นจึงเกิดพลังใจในการไปศึกษาเรียนรู้เรื่องการนวดแพทย์แผนไทยต่อจากครูภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับได้รับโอกาสได้ไปอบรมและสอบจนได้รับเกียรติบัตรจนสามารถนำมาเปิดร้านนวดแพทย์แผนไทยในปัจจุบันซึ่งเปิดมาประมาณ 13 ปีแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาเลี้ยงชีพตนเองและลูกที่กำลังศึกษาอยู่ และความต้องการที่จะสืบสานภูมิปัญญาไทยอันมีค่า และสามารถใช้ในการช่วยเหลือคนในสังคม ดังคำบอกเล่าเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

“...ตอนแรกป้าแค่ช่วยนวดคอคนที่เขาป่วยในโรงพยาบาล ปรากฏว่านวดแล้วหาย เลยสนใจว่าน่าจะลองไปเรียนหาความรู้ด้านนี้เพิ่มเติม เพื่อที่จะได้เอามาช่วยคน โดยเฉพาะคนที่เขาลำบากไม่มีเงิน เป็นการสืบสานเจตนารมณ์ของสามีสมัยที่เขายังมีชีวิต และเราก็สามารถใช้ความรู้ด้านนี้เลี้ยงชีพ เลี้ยงตนเองและครอบครัวด้วย...”

(นายจ้างสถานประกอบการนวดแพทย์แผนไทย สัมภาษณ์เชิงลึก 22 กรกฎาคม 2561)

การรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในกิจการ หรือสถานประกอบการ

ด้านการรับแรงงานข้ามชาติมาทำงานที่สถานประกอบการนั้น นายจ้างทั้ง 3 คน มีเหตุผลในการรับแรงงานเข้ามาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก เล่าว่า มีการรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานด้วยตั้งแต่เมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่แล้ว ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบปี 2547 เนื่องจากแรงงานชาวไทยจากภาคอีสานมีความหวาดกลัวต่อสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้ไม่กล้าลงมาทำงานที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่ระยะแรกสถานประกอบการมีการรับแรงงานชาวกัมพูชา และพม่าอีกสาเหตุที่สำคัญในการรับแรงงานข้ามชาติแทนแรงงานไทยเนื่องจาก แรงงานชาวนั้นไม่สู้งาน ซึ่เกียจขอบหยุดงานบ่อย ๆ และบางคนมีนิสัยขี้โกง ทำให้กิจการในช่วงที่มีแรงงานไทยทำงานอยู่ด้วยไม่ค่อยได้ผลกำไรมากนัก เลยตัดสินใจนำแรงงานข้ามชาติเข้ามาช่วยงานในสถานประกอบการ

ด้านนายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ข เล่าว่า มีการรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในสถานประกอบของตนตั้งแต่แรกเริ่มต้นประกอบกิจการ เนื่องจากเรือหนึ่งลำต้องใช้ลูกน้องเรือจำนวนมาก 20-30 คน บางลำก็ 40-50 คน ทำให้แรงงานคนไทยมีไม่เพียงพอ และหากเปรียบเทียบระหว่างแรงงานข้ามชาติกับลูกจ้างชาวไทยจะพบว่า แรงงานข้ามชาติมีความขยัน และเรียนรู้งานเร็วกว่าคนไทย

ในส่วนของนายจ้างสถานประกอบการนวดแผนไทย กล่าวว่า สถานประกอบการของตนเริ่มรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานตั้งแต่เกือบสิบปีที่แล้ว เนื่องจากมีอยู่ช่วงเวลาหนึ่งที่ร้านตนไม่มีแรงงานคนไทย มีการเข้ามาทำงานและออกจากงานบ่อยมาก ประกอบกับแรงงานชาวไทยที่ไม่มีความพยายาม ไม่อดทน ทำให้ระบบในการจัดการและการบริการลูกค้าเกิดปัญหาขึ้น จึงทำให้ตนตัดสินใจรับแรงงานข้ามชาติเพื่อมาทำงานที่สถานประกอบการ จากการเปรียบเทียบระหว่างแรงงานชาวไทยและแรงงานข้ามชาติ พบว่า แรงงานข้ามชาติเรียนรู้ได้เร็ว อดทน แรงงานส่วนใหญ่เป็นชาวเขมร พม่า ในขณะที่แรงงานชาวไทยไม่มีความพยายาม ไม่อดทน เรียกร้องสิทธิต่างๆ มากมาย

ซึ่งคำกล่าวเกี่ยวกับสาเหตุในการเลือกรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในสถานประกอบการ ปรากฏดังต่อไปนี้

“...เหตุการณ์ความไม่สงบในปี 2547 เป็นสาเหตุสำคัญในการรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงาน คนอีสานเขากลัวที่จะลงมาทำงานที่นี่ อีกอย่างคือ แรงงานชาวไทยมีปัญหาเรื่องความอดทน ไม่ค่อยซื่อสัตย์ ไม่สู้งาน...”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก สัมภาษณ์เชิงลึก 20 กรกฎาคม 2561)

“...ที่สถานประกอบการของเรามีการรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว เพราะเรือแต่ละลำจำเป็นต้องใช้คนเยอะ อีกอย่าง แรงงานข้ามชาติขยัน อดทน ตั้งใจเรียนรู้งาน และเรียนรู้เร็วได้กว่าคนไทย...”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ข สัมภาษณ์เชิงลึก 21 กรกฎาคม 2561)

“...ตอนที่เลือกแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานเพราะตอนนั้นไม่มีลูกจ้างคนไทยในร้าน พวกเขาเข้า ๆ ออก ๆ เราจะวางแผนทำงานไม่ได้เลยคนไทยมีข้อเรียกร้องเยอะ เลือกลงงาน ไม่อดทน ต้องการงานสบายเงินเยอะๆ ทั้งๆที่ไม่มีความรู้...”

(นายจ้างสถานประกอบการนวดแผนไทย สัมภาษณ์เชิงลึก 22 กรกฎาคม 2561)

ส่วนที่ 1.4 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลเจ้าหน้าที่สถานบริการสุขภาพ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริการสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาตินั้น มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน เพศชาย 1 คน และเพศหญิง จำนวน 2 คน เพศชาย มีอายุ 50 ปีกว่า บทบาทหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ประจำตำบลบนา อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี ช่วงระยะเวลาการทำงานประจำหน่วยงานแห่งนี้ 6 ปี

ในส่วนเจ้าหน้าที่อีก 2 คน มีอายุ 50 กว่าปี ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ประจำตำบลบนา อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี ทำงานในหน้าที่ระยะเวลา 20 กว่าปีและเพิ่งเข้ารับหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริการแรงงานข้ามชาติ 1 ปีกว่า ในขณะที่เจ้าหน้าที่อีกท่านได้ทำงานในสถานบริการสุขภาพเกี่ยวกับการดูแลแรงงานข้ามชาติเป็นระยะเวลา 10 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วย ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่ ท่านมีมีปัญหสุขภาพหรือป่วยหรือไม่ ท่านดูแลสุขภาพอย่างไร การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายจากใคร ค่ารักษาพยาบาล การขึ้นทะเบียนหลักประกันสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ นำเสนอโดยการอธิบายเป็น 2 ตาราง ปรากฏดังนี้

ตาราง 6 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามการเดินทางมาจากประเทศ อาชีพ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่พักอาศัย

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (n=400)	ร้อยละ (100.0)
<u>ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่</u>		
ไม่มี	372	93.0
มี	28	7.0
<u>ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาท่านมีมีปัญหสุขภาพหรือป่วยหรือไม่</u>		
ไม่มี	385	96.3
มี	15	3.8
<u>เมื่อท่านเจ็บป่วย หรือมีปัญหสุขภาพ ท่านดูแลสุขภาพ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</u>		
ปล่อยให้หายเอง	58	14.5
รักษาด้วยสมุนไพร	45	11.25
ซื้อยาจากร้านขายยามาทานเอง	175	43.75
รักษากับแพทย์ในสถานพยาบาลของรัฐ (เช่น อรณมัย หรือโรงพยาบาล)	323	80.75
รักษาที่คลินิกเอกชน	74	18.5

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (n=400)	ร้อยละ (100.0)
<u>เมื่อเวลาที่ท่านมีการเจ็บป่วย มีเพื่อนหรือญาติพี่น้องดูแลบ้างหรือไม่</u>		
ไม่มีคนดูแล	31	7.8
มีคนดูแลบ้างบางครั้ง	68	17.0
มีคนดูแลตลอด	301	75.2

จากตาราง 6 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

3.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปราศจากโรคประจำตัว จำนวน 372 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยที่รองลงมามีโรคประจำตัว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไร้ปัญหาสุขภาพหรือป่วยในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 385 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 96.3 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีปัญหาสุขภาพหรือป่วยในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรักษากับแพทย์ ในสถานพยาบาลของรัฐ (เช่น อนามัยหรือโรงพยาบาล) จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 80.75 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาซื้อยาจากร้านขายยามาทานเอง จำนวน 175 คิดเป็นร้อยละ 43.75 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีคนดูแลตลอด จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.3 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมามีคนดูแลบ้างบางครั้งจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 7 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามสิทธิในการรักษาพยาบาล

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (n=400)	ร้อยละ (100.0)
<u>ท่านมีสิทธิในการรักษาพยาบาลฟรีหรือไม่</u>		
ไม่มี	299	74.8
มี	101	25.3

ข้อมูลในตารางที่ 7 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีสิทธิในการรักษาพยาบาล จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 อันดับรองลงมากลุ่มตัวอย่างได้รับสิทธิการรักษาพยาบาล จำนวน 101 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.3 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด

ทั้งนี้ ตาราง 7 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ แยกแยะกลุ่มแรงงานเป็น 2 กลุ่ม โดยที่กลุ่มแรงงานข้ามชาติที่มีสิทธิรักษาพยาบาลฟรีนั้น คือกลุ่มแรงงานที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และในทางตรงกันข้ามแรงงานที่ไม่มีสิทธิรักษาพยาบาลฟรีนั้นเป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียนการทำงานตามกฎหมายที่กำหนด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตาม การช่วยเหลือค่าใช้จ่าย ค่ารักษาพยาบาล และการทราบข้อมูลการขึ้นทะเบียนประกันสุขภาพ

ข้อมูลพื้นฐาน	จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย		ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย	
	จำนวน (n=101)	ร้อยละ (100.0)	จำนวน (n=299)	ร้อยละ (100.0)
<u>เมื่อท่านเข้ารับรักษาพยาบาลใน</u>				
<u>สถานบริการสุขภาพต่างๆ</u>				
<u>ได้รับการช่วยเหลือค่าใช้จ่าย</u>				
<u>จากใคร</u>				
ไม่มี / จ่ายเอง	93	92.1	191	63.9
นายจ้าง	8	7.9	108	36.1
<u>ค่ารักษาพยาบาลต่อครั้ง</u>				
ต่ำกว่า 100 บาท	51	50.5	253	84.6
101 – 1,000 บาท	25	24.8	34	11.4
1,001 – 2,000 บาท	11	10.9	5	1.7
2,001 – 3,000 บาท	8	7.9	3	1.2
3,001 บาทขึ้นไป	6	0.6	2	0.8
<u>ท่านทราบหรือไม่ว่ามีการขึ้น</u>				
<u>ทะเบียนหลักประกันสุขภาพ</u>				
<u>ของแรงงานข้ามชาติ</u>				
ไม่ทราบ	82	81.2	246	82.3
ทราบ	19	18.8	53	17.7

จากตาราง 8 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า

4.1 กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่มีสิทธิการรักษาพยาบาล จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงไม่มีสิทธิในการรักษาพยาบาล จำนวน 101 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.3 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายส่วนใหญ่เมื่อเข้ารับรักษาพยาบาลในสถานบริการสุขภาพต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายจากไม่มี/จ่ายเอง จำนวน 93 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 92.1 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด อันดับรองลงมาเมื่อเข้ารับรักษาพยาบาลในสถานบริการสุขภาพต่างๆ ได้รับการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายจากนายจ้าง จำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.9 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมายส่วนใหญ่เมื่อเข้ารับรักษาพยาบาลในสถานบริการสุขภาพต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายจากไม่มี / จ่ายเองจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 ของ

กลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเมื่อเข้ารักษาพยาบาลในสถานบริการสุขภาพต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายจากนายจ้าง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

4.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายส่วนใหญ่มีค่ารักษาพยาบาลอยู่ที่ต่ำกว่า 100 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด ลำดับรองลงมาคือค่ารักษาพยาบาลอยู่ที่ 101 – 1,000 บาทจำนวน 25 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 24.7 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและน้อยที่สุดมีค่ารักษาพยาบาลอยู่ที่ 3,001 บาทขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมายส่วนใหญ่มีค่ารักษาพยาบาลอยู่ที่ต่ำกว่า 100 บาท จำนวน 253 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 84.6 จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง อันดับรองลงมาคือค่ารักษาพยาบาลอยู่ที่ 101–1,000 บาท จำนวน 34 คน หรือร้อยละ 11.4 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และน้อยที่สุดมีค่ารักษาพยาบาลอยู่ที่ 3,001 บาทขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

4.4 กลุ่มตัวอย่างที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายส่วนใหญ่ทราบว่าการขึ้นทะเบียนหลักประกันสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ จำนวน 82 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 81.2 ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ลำดับรองลงมาไม่ทราบหรือไม่รู้ว่าการขึ้นทะเบียนหลักประกันสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ จำนวน 19 คน หรือร้อยละ 18.8 ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมายส่วนใหญ่ทราบว่าการขึ้นทะเบียนหลักประกันสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ 246 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 82.3 จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ลำดับรองลงมาไม่ทราบว่ามีการขึ้นทะเบียนหลักประกันสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ จำนวน 53 คน หรือร้อยละ 17.7 ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 การเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

การศึกษาความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีด้านผู้ให้บริการความคิดเห็นของการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีด้านนโยบายการบริหารขององค์กรสถานบริการสุขภาพ, ความคิดเห็นของการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีด้านการบริการ และคิดเห็นของการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีด้านผู้ใช้บริการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการ แบ่งตามการสถานการณ์ขึ้นจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจำแนกโดยรายได้ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9 - 10

ตาราง 9 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านผู้ให้บริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	เจ้าหน้าที่ให้ความใส่ใจในการบริการแก่ท่านทุกครั้ง	4.43	0.792	ระดับมากที่สุด
2	เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ในการบริการท่านทุกครั้ง	4.23	0.673	ระดับมากที่สุด
3	เจ้าหน้าที่เต็มใจในการตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของท่านทุกครั้ง	3.89	0.915	ระดับมาก
4	เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการเข้ารับบริการสุขภาพทุกขั้นตอน	3.79	0.931	ระดับมาก
5	เจ้าหน้าที่บริการอย่างมีความสุภาพอ่อนน้อม	3.63	0.946	ระดับมาก
6	เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ	3.72	0.991	ระดับมาก
7	เจ้าหน้าที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อธิบายและซักถาม	3.74	0.991	ระดับมาก
8	เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยคำที่สุภาพ	3.95	0.921	ระดับมาก
9	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส	3.78	1.045	ระดับมาก
โดยรวม		3.91	0.812	ระดับมาก

จากตาราง 9 ความคิดเห็นต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการกลุ่มที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ($\bar{X}$ = 3.91, SD. = 0.821) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ให้ความใส่ใจในการบริการแก่แรงงานข้ามชาติทุกครั้ง , เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ในการบริการแก่แรงงานข้ามชาติทุกครั้ง โดยที่ ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการ ในเรื่องนี้จัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.43 และ $\bar{X}$ = 4.23ตามลำดับ) และในประเด็น เจ้าหน้าที่เต็มใจในการตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติทุกครั้ง , เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการเข้ารับบริการสุขภาพ ทุกขั้นตอน , เจ้าหน้าที่บริการอย่างมีความสุภาพอ่อนน้อม , เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ , เจ้าหน้าที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อธิบายและซักถาม , เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยคำที่สุภาพ , เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส และความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการในประเด็นนี้ว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89, $\bar{X}$ = 3.79, $\bar{X}$ = 3.63, $\bar{X}$ = 3.72, $\bar{X}$ = 3.74, $\bar{X}$ = 3.95, และ $\bar{X}$ = 3.78 ตามลำดับ)

ตาราง 10 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านผู้ให้บริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	เจ้าหน้าที่ให้ความใส่ใจในการบริการแก่ท่านทุกครั้ง	4.63	0.619	ระดับมากที่สุด
2	เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ในการบริการท่านทุกครั้ง	4.39	0.610	ระดับมากที่สุด
3	เจ้าหน้าที่เต็มใจในการตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของท่านทุกครั้ง	4.26	0.681	ระดับมากที่สุด
4	เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการเข้ารับบริการสุขภาพทุกขั้นตอน	4.24	0.613	ระดับมากที่สุด
5	เจ้าหน้าที่บริการอย่างมีความสุภาพอ่อนน้อม	4.24	0.645	ระดับมากที่สุด
6	เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ	4.20	0.687	ระดับมากที่สุด
7	เจ้าหน้าที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อธิบายและซักถาม	4.21	0.686	ระดับมากที่สุด
8	เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยคำที่สุภาพ	4.24	0.616	ระดับมากที่สุด
9	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส	4.33	0.597	ระดับมากที่สุด
โดยรวม		4.30	0.632	ระดับมากที่สุด

จากตาราง 10 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ด้านผู้ให้บริการกลุ่มที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, SD. = 0.632) ทั้งนี้ หากพิจารณาระดับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการเป็นรายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่ให้ความใส่ใจในการบริการแก่แรงงานข้ามชาติทุกครั้ง, เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ในการบริการแก่แรงงานข้ามชาติทุกครั้ง, เจ้าหน้าที่เต็มใจในการตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของแรงงานข้ามชาติทุกครั้ง, เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการเข้ารับบริการสุขภาพ ทุกขั้นตอน, เจ้าหน้าที่บริการอย่างมีความสุภาพอ่อนน้อม, เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเสมอภาคและ ไม่เลือกปฏิบัติ, เจ้าหน้าที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อธิบายและซักถาม, เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยคำที่สุภาพ, เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสในเรื่องนี้ถือว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63, \bar{X} = 4.39, \bar{X} = 4.26, \bar{X} = 4.24, \bar{X} = 4.24, \bar{X} = 4.20, \bar{X} = 4.21, \bar{X} = 4.24$ และ $\bar{X} = 4.33$ ตามลำดับ)

ทั้งนี้ ผลการศึกษาความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติทั้งที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายและไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการนั้นสอดคล้องทั้ง 2 กลุ่มเป้าหมาย โดยที่ความคิดเห็นเรื่องเจ้าหน้าที่ให้ความใส่ใจในการบริการแก่ท่านทุกครั้งจัดว่าอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดเป็นลำดับแรก

โดยที่ผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการที่กล่าวมาในตารางนั้น สอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติในการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติดังผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในเรื่องการเน้นการให้ความเท่าเทียมกันของผู้รับบริการทุกคน โดยเน้นศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยจะเน้นการบริการด้านสุขภาพแก่ทุกคนทั้งคนไทยและแรงงานข้ามชาติ ตั้งแต่การต้อนรับ หากพบว่ามีเจ้าหน้าที่คนใดปฏิเสธผู้รับบริการ จะมีการเรียกไปตักเตือนเพื่อปรับปรุงพฤติกรรม แม้กระทั่งหากมีแรงงานข้ามชาติคนใดไม่มีเงินที่จะจ่าย ก็จะมีการพูดคุยกันเพื่อหาทางออกที่เหมาะสมร่วมกัน

โดยที่ แรงงานข้ามชาติได้กล่าวสนับสนุนเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

“...ตนเองรู้สึกพึงพอใจต่อการเข้ารับบริการบริการสุขภาพ
ในสถานบริการสุขภาพ เนื่องจากการบริการ การใช้คำพูด การดูแล
เอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ การพูดคุยสื่อสารที่เข้าใจ แต่มีสิ่งที่ไม่พอใจ
บ้างในเรื่อง การใช้คำพูดจากเจ้าหน้าที่บางคนที่ไม่ดีเมื่อ
สอบถามข้อมูล...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 1 สัมภาษณ์เชิงลึก 19 พฤษภาคม 2561)

“... รู้สึกพอใจในการบริการ การใช้คำพูด เพราะเขาดูแล
เอาใจใส่ พูดเข้าใจ แต่ก็มีสิ่งที่ไม่พึงพอใจบ้างในเรื่องการใช้คำพูดที่
ไม่ดีของเจ้าหน้าที่บางคน...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 4 สัมภาษณ์เชิงลึก 25 พฤษภาคม 2561)

ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านนโยบายการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพแบ่งตามการสถานการณ์ขึ้นจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จำแนกโดยรายด้านและโดยรวมปรากฏผลดังแสดงในตาราง 11 – 12

ตาราง 11 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านนโยบายการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพแรงงานข้ามชาติที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านนโยบายการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	สถานบริการสุขภาพมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ	4.04	0.824	ระดับมาก
2	แม้ท่านไม่มีบัตรสุขภาพ สถานบริการสุขภาพให้บริการต่อท่าน มีหน้าที่ในการบริการท่านทุกครั้ง	3.87	0.891	ระดับมาก
3	กรณีที่สถานบริการไม่สามารถรักษาอาการเจ็บป่วยของท่านได้ ท่านได้รับการส่งต่อการรักษา	3.75	1.062	ระดับมาก

ข้อที่	ด้านนโยบายการบริหารขององค์กร สถาน บริการสุขภาพ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ คิดเห็น
	ไปยังสถานพยาบาล หรือโรงพยาบาลอื่น			
4	สถานบริการสุขภาพมีอุปกรณ์ / เครื่องมือที่ ทันสมัยในการให้การรักษ	3.94	0.998	ระดับมาก
5	สถานบริการสุขภาพมีแพทย์ / พยาบาล และ เจ้าหน้าที่มีความรู้ และความสามารถในการ บริการตรวจรักษา	3.99	0.998	ระดับมาก
6	สถานบริการสุขภาพมีช่องทาง หรือเจ้าหน้าที่ดูแล ให้การบริการตรวจรักษาแก่แรงงานข้ามชาติ	3.90	0.985	ระดับมาก
7	สถานบริการสุขภาพมีเจ้าหน้าที่ เป็นล่าม สื่อสาร กับท่าน ในการซักสอบ และอธิบายการรักษา	3.81	1.189	ระดับมาก
8	การให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติ กับ คนไทย ไม่มีความแตกต่างกัน	4.29	0.931	ระดับมากที่สุด
9	สถานบริการด้านสุขภาพมีสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ สร้างความเข้าใจ และหนุนเสริมการให้บริการ ด้านสุขภาพ	4.24	0.802	ระดับมากที่สุด
	โดยรวม	3.98	0.964	ระดับมาก

จากตาราง 11 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพจดทะเบียน
ถูกต้องตามกฎหมายในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, SD. = 0.964) เมื่อพิจารณาระดับความ
คิดเห็นเรื่องการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้าน
นโยบายการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพเป็นรายข้อพบว่า การให้บริการสุขภาพระหว่าง
แรงงานข้ามชาติกับคนไทย ไม่มีความแตกต่างกัน, สถานบริการด้านสุขภาพมีสื่อประเภทต่าง ๆ ที่
สร้างความเข้าใจ และหนุนเสริมการให้บริการด้านสุขภาพในเรื่องนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.29$
และ $\bar{x} = 4.24$ ตามลำดับ)

ตาราง 12 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด
ปัตตานีในด้านการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านนโยบายการบริหารขององค์กร สถาน บริการสุขภาพ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ คิดเห็น
1	สถานบริการสุขภาพมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ	4.24	0.669	ระดับมากที่สุด
2	แม้ท่านไม่มีบัตรสุขภาพ สถานบริการสุขภาพ ให้บริการต่อท่านมีหน้าที่ในการบริการท่านทุกครั้ง	4.20	0.25	ระดับมากที่สุด

ข้อที่	ด้านนโยบายการบริหารขององค์กร สถาน บริการสุขภาพ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ คิดเห็น
3	กรณีที่สถานบริการไม่สามารถรักษาอาการ เจ็บป่วยของท่านได้ ท่านได้รับการส่งต่อการรักษา ไปยังสถานพยาบาล หรือโรงพยาบาลอื่น	4.29	0.666	ระดับมากที่สุด
4	สถานบริการสุขภาพมีอุปกรณ์ / เครื่องมือที่ ทันสมัยในการให้การรักษ	4.26	0.666	ระดับมากที่สุด
5	สถานบริการสุขภาพมีแพทย์ / พยาบาล และ เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ และความสามารถในการบริการ ตรวจรักษา	4.25	0.626	ระดับมากที่สุด
6	สถานบริการสุขภาพมีช่องทาง หรือเจ้าหน้าที่ดูแล ให้การบริการตรวจรักษาแก่แรงงานข้ามชาติ	4.25	0.687	ระดับมากที่สุด
7	สถานบริการสุขภาพมีเจ้าหน้าที่ เป็นล่าม สื่อสาร กับท่าน ในการซักสอบ และอธิบายการรักษา	4.30	0.687	ระดับมากที่สุด
8	การให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติ กับ คนไทย ไม่มีความแตกต่างกัน	4.42	0.648	ระดับมากที่สุด
9	สถานบริการด้านสุขภาพมีสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ สร้างความเข้าใจ และหนุนเสริมการให้บริการ ด้านสุขภาพ	4.28	0.615	ระดับมากที่สุด
โดยรวม		4.27	0.651	ระดับมากที่สุด

จากตาราง 12 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติที่~~ไม่ได้จัด~~
ทะเบียนตามกฎหมายในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านการบริหารขององค์กร สถาน
บริการสุขภาพจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.27, SD. =
0.651) ทั้งนี้ หากพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพรายข้อ พบว่า
สถานบริการสุขภาพมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ, แม้แรงงานข้ามชาติได้รับตร
ประกันสุขภาพ สถานบริการสุขภาพให้บริการต่อแรงงานข้ามชาติ มีหน้าที่ในการบริการแรงงานข้าม
ชาติทุกครั้ง, กรณีสถานบริการไม่สามารถรักษาอาการเจ็บป่วยของแรงงานข้ามชาติๆ ได้รับการส่งต่อการ
รักษาไปที่สถานพยาบาล หรือโรงพยาบาลอื่น, สถานบริการสุขภาพมีอุปกรณ์ / เครื่องมือที่ทันสมัยใน
การให้การรักษ, สถานบริการสุขภาพมีแพทย์ / พยาบาล และเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ และความสามารถ
ในการบริการตรวจรักษา, สถานบริการสุขภาพมีช่องทาง หรือเจ้าหน้าที่ดูแลให้การบริการตรวจรักษา
แก่แรงงานข้ามชาติ, สถานบริการสุขภาพมีเจ้าหน้าที่ เป็นล่าม สื่อสารกับแรงงานข้ามชาติ ในการซัก
สอบ และอธิบายการรักษา, การให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติ กับคนไทย ไม่มีความ
แตกต่างกัน และสถานบริการด้านสุขภาพมีสื่อประเภทต่าง ๆ ที่สร้างความเข้าใจ และหนุนเสริมการ

ให้บริการด้านสุขภาพในประเด็นเหล่านี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.24, \bar{x} = 4.20, \bar{x} = 4.29, \bar{x} = 4.26, \bar{x} = 4.25, \bar{x} = 4.25, \bar{x} = 4.30, \bar{x} = 4.42$, และ $\bar{x} = 4.28$ ตามลำดับ)

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบพิจารณาระดับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านนโยบายการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และผู้ที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย พบว่ามีความคิดเห็นที่สอดคล้องในเรื่องการให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติ กับคนไทย ไม่มีความที่แตกต่างในระดับมากที่สุด

สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับโครงสร้าง และความรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบนาจังหวัดปัตตานี ที่มีนโยบายและบุคลากร พร้อมการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพขององค์กร ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบนา ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จำนวน 18 คน แม่บ้าน จำนวน 3 คน ดูแลด้านการบริการสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลบนา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในเขตพื้นที่การปกครอง 11 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมดจำนวน 20,921 คน (ข้อมูล ณ 1 มิถุนายน 2561) นอกจากนี้ โรงพยาบาลแห่งนี้มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลนักโทษในเรือนจำปัตตานี จำนวน 2,000 กว่าคน เขตอุตสาหกรรม รวมทั้งแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ โดยรวมแล้วต้องดูแลประชากรในพื้นที่ตำบลบนาและประชากรทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนประมาณ 50,000 กว่าคน

มีการบริการและแผนกต่าง ๆ ได้แก่

1. แผนกงานส่งเสริม ดูแล ซึ่งครอบคลุมในเรื่องการให้คำแนะนำส่งเสริมสุขภาพ การฝากท้อง คลินิกทันตกรรม

2. แผนกงานการรักษา มีหน้าที่ดูแลรักษาโรคทั่วไป เช่น ความดันโลหิต เบาหวาน อุบัติเหตุ การทำแผล โรคติดต่อ ฯลฯ

โดยมีการแบ่งช่วงวัน เวลาในการตรวจ รักษาสุขภาพ ดังต่อไปนี้

วันจันทร์	การตรวจเลือดหรือ LAB เลือด
วันอังคาร	การฉีดวัคซีนแก่เด็ก โดยแบ่งเป็นช่วงเช้าสำหรับชาวไทย ช่วงบ่ายสำหรับชาวต่างชาติหรือแรงงานข้ามชาติ
วันพุธ	คลินิกฝากท้องชาวไทย โรคเรื้อรัง
วันพฤหัสบดี	คลินิกฝากท้องสำหรับชาวต่างชาติ
วันศุกร์	คลินิกสุขภาพเด็กดี การฉีดวัคซีน การตรวจพัฒนาการเด็ก

ทั้งนี้ โรงพยาบาลแห่งนี้มีการรับผู้ให้บริการโดยเฉลี่ยวันละ 40-60 คน

โดยที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบานา จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและการบริหารองค์กร ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของแรงงานข้ามชาติในการบริการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่

ในเรื่องความรู้เรื่องสิทธิของแรงงานข้ามชาตินั้น ตนเองไม่ได้เข้ารับการอบรมโดยตรงแต่เมื่อมีหนังสือสั่งการจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้ ตนจะส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ดูแลรับผิดชอบงานดูแลสุขภาพแรงงานข้ามชาติโดยตรงไปเข้ารับการอบรม และกลับมาสรุปผลที่ได้จากการอบรมส่งให้ตนได้ทราบ และรายงานผลการอบรมในที่ประชุมของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การวางแผนและปฏิบัติต่อไป

นโยบายเรื่องการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติของสถานบริการด้านสุขภาพ

ด้านนโยบายเกี่ยวกับการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติแล้วสำหรับตนเองและหน่วยงานที่นี้จะยึดหลักทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน มาตรฐานการดูแลจะเท่าเทียมกันกับคนไทย ทั้งในเรื่องยา การบริการ การฝากท้อง การฉีดวัคซีนแก่เด็ก ช่วงเวลาหรือกำหนดการสำหรับการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติ การลงพื้นที่สำรวจ ให้ข้อมูลความรู้แก่แรงงานข้ามในเขตพื้นที่บ้านพัก ชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติพักอาศัย เพื่อป้องกันการระบาดของโรคต่าง ๆ

ในส่วนของการเป็นผู้บริหารกับการดูแลเพื่อสร้างการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาตินั้น การวางแผนนโยบาย การให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่และแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องถือเป็นสิ่งที่ดำเนินการมาโดยตลอด ทั้งนี้ จะเห็นได้จากรางวัลต่าง ๆ ที่ได้รับในการรับประกันด้านคุณภาพและความใส่ใจในการให้บริการ ประกอบกับการที่ตนเองเป็นคนในพื้นที่การทำงานตรงนี้จึงถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการกลับมาใช้พื้นที่สังคมบ้านเกิด จึงยังต้องพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า และคาดหวังว่าในอนาคตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลจะเป็นโรงพยาบาลมีภาพลักษณ์ดีในเรื่องการให้บริการด้านสุขภาพที่เน้นความเท่าเทียมกันและสร้างสุขกาย สบายใจแก่ผู้มาใช้บริการ

“...การจะรับเจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานที่นี่ ชั้นแรกผมจะสัมภาษณ์ก่อนเลยว่ามาประจำที่นี่เพราะอะไร ขอบงานที่จะทำหรือไม่ รับผิดชอบกับการทำงานหนักและเจอผู้คนหลากหลาย ถ้ารับผิดชอบไม่ได้ และไม่ชอบงานที่ทำ ผมว่าควรพิจารณาสถานที่ที่จะเลือกอยู่ใหม่ เพราะที่นี่เราเน้นคนที่เต็มใจในการบริการและรักในงานที่ทำ...”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 10 มิถุนายน 2561)

“...แรงงานข้ามชาติบางคนเข้ามาใช้บริการที่นี่โดยที่ไม่มีบัตร ไม่มีเงินเลยก็มี เราก็สงสารนะ คนเจ็บป่วยจะให้ทำยังไง ก็ได้แต่ช่วยกันหาทางออก บางคนผ่อนค่ารักษาพยาบาลกันก็มี...”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 10 มิถุนายน 2561)

“...ความแตกต่างระหว่างผู้ใช้บริการสุขภาพแรงงานข้ามชาติกับคนไทยนี้จะเห็นได้ชัดเจนนะ อย่างเวลานัดหมายถ้าเรานัดหมายแรงงานข้ามชาติ พวกเขาจะมาตั้งแต่ 11 โมงเช้าแล้ว มาถึงก็นั่งเข้าแถวรับบัตรคิว ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเรียบร้อย ไม่มีเลยเวลานัดเลย และไม่มีการแข่งคิวกันด้วย เขาสามารถจัดระเบียบของพวกเขากันเอง ซึ่งแตกต่างกับคนไทยเรานะ...”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 10 มิถุนายน 2561)

ด้านเจ้าหน้าที่สถานบริการด้านสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ประจำตำบลบานา อำเภอมือ จังหวัดปัตตานีได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของแรงงานข้ามชาติในการบริการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบานา ทั้ง 2 คน ดูแลรับผิดชอบด้านงานบริการสุขภาพเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ โดยที่เจ้าหน้าที่ คนที่ 1 เพิ่งรับหน้าที่ดูแลงานในส่วนนี้ประมาณ 1 ปีกว่า ในขณะที่เจ้าหน้าที่อีกท่านหนึ่งดูแลรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติเป็นระยะเวลาประมาณ 10 ปี โดยที่เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 คน มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิของแรงงานข้ามชาติ โดยที่เจ้าหน้าที่คนที่ 1 เรียนรู้ผ่านการประชุมในประเด็นการบริการด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ ในขณะที่เจ้าหน้าที่คนที่ 2 การเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเมื่อมีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะการมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม โครงการและการอบรมที่จัดขึ้นโดยองค์กรพัฒนาเอกชน

โดยที่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพทั้ง 2 คน ได้กล่าวเกี่ยวกับความรู้ด้านสิทธิของแรงงาน ดังนี้

“...พี่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องนี้โดยตรง ยกเว้นการประชุมเล็ก ๆ เมื่อมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติหรือกรณีการเกิดโรคระบาด...”

(เจ้าหน้าที่ 1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

“...เมื่อก่อนก็อบรมบ่อยนะ เรื่องสิทธิแรงงานข้ามชาตินี้ เอ็นจีโอ คือ มูลนิธิริษัทไทยเขาเป็นคนจัด เรามีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยทราบ สนุกดี ได้เอามาใช้กับงานด้วย โดยเฉพาะด้านการบริการอย่างเท่าเทียมกันในฐานะเขาเป็นมนุษย์คนหนึ่ง แต่ตอนนี้ เอ็นจีโอดังกล่าวไม่ได้ทำงานในประเด็นนี้แล้ว น่าเสียดายเหมือนกัน...”

(เจ้าหน้าที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

โดยที่เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 คน ได้กล่าวยืนยันในเรื่องเดียวกันเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติของสถานบริการด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพนา คือโรงพยาบาลแห่งนี้ใช้หลักสิทธิที่เท่าเทียมกันในการบริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งการปฏิบัติตามแนวทาง MOU ที่ประเทศไทยได้ทำกับประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศไทยเข้าสู่สมาชิก AEC โรงพยาบาลได้เน้นเรื่องการบริการให้แก่สมาชิกในประเทศเหล่านี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาที่ทำงานที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ MOU มีความครอบคลุมในเรื่องการการรักษาโรคด้วย

โดยที่เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลได้กล่าวเกี่ยวกับนโยบายของโรงพยาบาลในการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...เราไม่รู้หรอกว่าเขามาที่นี่จะมีปัญหาอะไร เราดู
ปัญหาสุขภาพของเขาเป็นหลัก ถ้าเขามาหาเรา ๆ ก็ช่วยรักษา...”

(เจ้าหน้าที่ 1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลนา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

“...นโยบายของที่นี่ เราเน้นการดูแลรักษาคนทุกสัญชาติ
หากเข้ามาที่นี่เจ็บป่วยยังงี้เราก็ต้องรักษาตามหลักมนุษยธรรม...”

(เจ้าหน้าที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลนา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านการบริการแบ่งตามการสถานะขึ้นจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จำแนกเป็นด้านต่างๆและโดยรวมปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13 -14

ตาราง 13 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านการบริการที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านการบริการ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	บริการในการตรวจสอบสิทธิในการรักษา เพื่อสิทธิที่ประโยชน์ของท่าน	3.82	1.004	ระดับมาก
2	ขั้นตอนการตรวจรักษามีความสะดวกรวดเร็ว	3.75	0.867	ระดับมาก
3	บริการจ่ายยามีความสะดวก และอธิบายการใช้ยาทุกครั้ง	3.81	0.956	ระดับมาก
4	มีการบริการให้คำแนะนำสุขภาพทุกครั้งที่มาใช้บริการ	3.67	1.050	ระดับมาก
5	สถานบริการมีป้าย หรือสัญลักษณ์แสดงจุดบริการ อย่างเข้าใจและชัดเจน	3.90	0.991	ระดับมาก

ข้อที่	ด้านการบริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
6	ระยะเวลาในการรับบริการรักษามีความเหมาะสม	3.76	1.141	ระดับมาก
7	สถานบริการสุขภาพมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริการจุดน้ำดื่ม ห้องน้ำ อย่างเพียงพอ	3.97	0.926	ระดับมาก
8	สถานบริการสุขภาพมีการจัดสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการบริการสุขภาพ	3.84	0.918	ระดับมาก
โดยรวม		3.82	0.982	ระดับมาก

จากตาราง 13 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านการบริการที่จัดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.982$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านการบริการ พบว่าบริการในการตรวจสอบสิทธิ์ในการรักษา เพื่อสิทธิ์ที่ประโยชน์ของแรงงานข้ามชาติ , ขั้นตอนการตรวจรักษามีความสะดวกรวดเร็ว , บริการจ่ายยา มีความสะดวก และอธิบายการใช้ยาทุกครั้ง , มีการบริการให้คำแนะนำสุขภาพทุกครั้งที่มาใช้บริการ , สถานบริการมีป้าย หรือสัญลักษณ์แสดงจุดบริการ อย่างเข้าใจและชัดเจน , ระยะเวลาในการรับบริการรักษามีความเหมาะสม , สถานบริการสุขภาพมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น จุดบริการน้ำดื่ม ห้องน้ำ อย่างเพียงพอ , สถานบริการสุขภาพมีการจัดสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการบริการสุขภาพ โดยที่ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านการบริการในประเด็นนี้ว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $\bar{X} = 3.75$, $\bar{X} = 3.81$, $\bar{X} = 3.67$, $\bar{X} = 3.90$, $\bar{X} = 3.67$, $\bar{X} = 3.97$ และ $\bar{X} = 3.84$ ตามลำดับ)

ตาราง 14 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านการบริการที่ไม่จัดทะเบียนตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านการบริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	บริการในการตรวจสอบสิทธิ์ในการรักษา เพื่อสิทธิ์ที่ประโยชน์ของท่าน	4.24	0.688	ระดับมากที่สุด
2	ขั้นตอนการตรวจรักษามีความสะดวกรวดเร็ว	4.15	0.617	ระดับมาก
3	บริการจ่ายยา มีความสะดวกและอธิบายการใช้ยาทุกครั้ง	4.17	0.752	ระดับมาก
4	มีการบริการให้คำแนะนำสุขภาพทุกครั้งที่มาใช้บริการ	4.19	0.684	ระดับมาก
5	สถานบริการมีป้าย หรือสัญลักษณ์แสดงจุดบริการ อย่างเข้าใจและชัดเจน	4.20	0.696	ระดับมาก
6	ระยะเวลาในการรับบริการรักษามีความเหมาะสม	4.20	0.650	ระดับมาก
7	สถานบริการสุขภาพมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริการจุดน้ำดื่ม ห้องน้ำ อย่างเพียงพอ	4.21	0.622	ระดับมากที่สุด

ข้อที่	ด้านการบริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
8	สถานบริการสุขภาพมีการจัดสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการบริการสุขภาพ	4.20	0.652	ระดับมาก
	โดยรวม	4.20	0.671	ระดับมาก

จากตาราง 14 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านการบริการแรงงานข้ามชาติที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21, 0.671$) เมื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านการบริการ พบว่า บริการในการตรวจสอบสิทธิ์ในการรักษา เพื่อสิทธิ์ที่ประโยชน์ของแรงงานข้ามชาติ, สถานบริการสุขภาพประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริการจุดน้ำดื่ม ห้องน้ำ อย่างเพียงพอในเรื่องนี้ถือว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$ และ $\bar{X} = 4.21$ ตามลำดับ)

โดยผลจากการการสัมภาษณ์แรงงานข้ามชาติ จำนวน 9 คนในประเด็นการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านการบริการแรงงานข้ามชาติด้านการดูแล สวัสดิการแก่ลูกจ้างที่เป็นแรงงานข้ามชาติ ที่นายจ้างในสถานประกอบการมิให้ ปรากฏว่า เมื่อเจ็บป่วย นายจ้างจะดูแลโดยการพาไปสถานพยาบาล เช่น โรงพยาบาลปัตตานี และมีการจ่ายค่ารักษาให้ แรงงานข้ามชาติ จำนวน 2 คน มีการจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองโดยใช้บัตรสวัสดิการ 30 บาท และอีก 2 คนไม่ได้รับการดูแลจากนายจ้างรวมทั้งการดูแลโดยวิธีการอื่น ๆ โดยที่แรงงานข้ามชาติได้กล่าวเกี่ยวกับสวัสดิการและการได้รับการดูแลจากนายจ้างในสถานประกอบการ ดังนี้

“...ในสถานประกอบการที่ตนเองทำงานอยู่เป็นแพขนาดใหญ่ ในเรื่องสวัสดิการลูกจ้างกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งหมด ปัจจุบันหากมีการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน หรือในเวลางาน นายจ้างจะมีการดูแลลูกจ้างอย่างดีและจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 2 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

“...เมื่อมีการเจ็บป่วยขึ้น ด้านสวัสดิการนั้นนายจ้างจะช่วยจ่ายค่ารักษาพยาบาลในการเข้าโรงพยาบาลให้บางส่วน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วถ้าไม่มีการเจ็บป่วย ตนเองจะเข้าโรงพยาบาลแค่ปีละครั้งเพื่อตรวจร่างกาย...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 14 สัมภาษณ์เชิงลึก 28 พฤษภาคม 2561)

“...โดยปกติแล้วตนเองจะต้องไปหาหมอทุกเดือนตาม
หมอนัดเพื่อตรวจครรภ์ เวลาที่เจ็บป่วยนายจ้างก็จะแนะนำให้ไป
หาหมอ แต่ไม่มีสวัสดิการด้านการรักษาให้...”

(แรงงานข้ามชาติหญิง หมายเลข 12 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

โดยที่ เมื่อป่วยไข้ต้องเข้ารับการรักษายาบาล แรงงานข้ามชาติได้เดินทางไปรับบริการ
ด้านสุขภาพเพื่อเข้ารับการรักษายาบาล มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่

1. เดินทางไปคนเดียว จำนวน 8 คน เนื่องจากสะดวก ญาติและสามีติดงาน เพื่อน ๆ
ทำงาน และตนเองสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ โดยเดินทางไปด้วยรถจักรยานยนต์รับจ้าง
2. เดินทางไปกับญาติพี่น้อง จำนวน 1 คน เนื่องจากป่วยกะทันหัน และตรงกับวันหยุดงาน
ของญาติ โดยเดินทางไปกับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง หรือรถโดยสารประจำทาง (ตุ๊กตุ๊ก)
3. เดินทางไปกับเพื่อนจำนวน 2 คนเนื่องจากวันหยุดงาน และวันที่หมอนัดตรงกัน โดย
เดินทางไปกับรถจักรยานยนต์รับจ้าง
4. เดินทางไปรับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย โดยใช้รูปแบบทั้ง 3 ประเภท คือ เดินทาง
ไปคนเดียว ไปกับญาติพี่น้อง และไปกับเพื่อน จำนวน 1 คน เนื่องจากสะดวก วันหยุดตรงกับญาติ
และเพื่อน โดยเดินทางไปกับรถจักรยานยนต์รับจ้าง
5. นายจ้างพาไป 2 คน เนื่องจากป่วยอาการหนัก โดยเดินทางไปกับรถยนต์ของนายจ้าง
หรือสถานประกอบการ

โดยที่ลูกจ้างที่เป็นแรงงานข้ามชาติได้กล่าวเกี่ยวกับการเดินทางเพื่อไปเข้ารับ
บริการด้านสุขภาพ ดังนี้

“...เวลาที่จะไปเข้ารับบริการด้านสุขภาพ จะไปโดย
เดินทางไปคนเดียว ด้วยรถจักรยานยนต์รับจ้าง ราคาเหมาจ่ายไป
กลับประมาณ 200 บาท...”

(แรงงานข้ามชาติหญิง หมายเลข 12 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

“...เวลาที่ป่วยหนักเข้าแก่จะเป็นคนพาไปโรงพยาบาล
ปกติแล้วถ้าเจ็บป่วยเข้าแก่จะพาไปและดูแลค่าใช้จ่ายทุกครั้ง...”

(แรงงานข้ามชาติหญิง หมายเลข 8 สัมภาษณ์เชิงลึก 22 พฤษภาคม 2561)

ทั้งนี้ แรงงานข้ามชาติได้กล่าวเกี่ยวกับการได้รับการบริการเมื่อเข้าใช้บริการในสถานบริการ
สุขภาพ ซึ่งครอบคลุมในเรื่องการบริการของเจ้าหน้าที่ การให้การรักษของแพทย์หรือพยาบาล การ
ให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ และความรู้สึกต่อการเข้ารับบริการสุขภาพในสถานบริการสุขภาพ
โดยที่แรงงานข้ามชาติได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ว่า

การบริการของเจ้าหน้าที่การให้การรักษา และการวินิจฉัยโรค อธิบายอาการของแพทย์หรือ
พยาบาลเมื่อเข้ารับการรักษาในสถานบริการด้านสุขภาพ แรงงานข้ามชาติ จำนวน 10 คน กล่าวว่า

แพทย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้บริการดี แต่อาจมีช่วงเวลาในการรอคิวนานเนื่องจากจำนวนคนป่วยที่มาก ในขณะที่แรงงานข้ามชาติจำนวน 2 คน พึงพอใจต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ แต่มีข้อสังเกตในเรื่องการบริการว่า เจ้าหน้าที่จะให้การบริการที่ดีแก่ผู้ที่จ่ายเงินมากกว่าคนที่มียบัตรประกันสุขภาพหรือบัตรสวัสดิการ 30 บาท และเสนอให้มีล่ามแปลในช่วงการเข้ารับการรักษา เนื่องจากสื่อสารไม่เข้าใจ

ทั้งนี้ ในเรื่องการอธิบายเกี่ยวกับการใช้ยา และการให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพนั้น พบว่าแรงงานข้ามชาติ จำนวน 10 คน ให้ข้อมูลว่า แพทย์ให้คำแนะนำทั้งในเรื่องการใช้ยาได้เข้าใจชัดเจนดี รวมทั้งแรงงานข้ามชาติ จำนวน 2 คน กล่าวว่าแพทย์ได้แนะนำในเรื่องการรับประทานยาและการดูแลสุขภาพ โดยการดื่มนม กินยาบำรุง และแรงงานข้ามชาติ จำนวน 1 คนกล่าวว่าแพทย์ได้ให้คำแนะนำดี แต่ติดขัดในเรื่องการไม่เข้าใจภาษา

ซึ่งคำกล่าวของแรงงานข้ามชาติเกี่ยวกับเรื่องนี้บางส่วน ได้แก่

“...เจ้าหน้าที่และแพทย์ให้บริการดี พุดจาดี มีการซักถามอย่างละเอียด อธิบายได้ดี เข้าใจได้ง่ายโดยที่ภาษาไม่เป็นอุปสรรค...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 8 สัมภาษณ์เชิงลึก 22 พฤษภาคม 2561)

“...เกี่ยวกับการบริการเมื่อเข้ารับการรักษาในสถานบริการสุขภาพหรือโรงพยาบาลนั้น เจ้าหน้าที่จะให้บริการดีสำหรับคนที่จ่ายเงินและคนมีบัตร เวลาไปรักษาที่โรงพยาบาลอยากให้มียาล่ามแปลภาษา เพราะตนและเพื่อน ๆ แรงงานข้ามชาติอีกจำนวนมากที่ไม่เข้าใจภาษา ในเรื่องการให้คำแนะนำนั้น เจ้าหน้าที่จะแนะนำให้กินยาตามกำหนด...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 6 สัมภาษณ์เชิงลึก 22 พฤษภาคม 2561)

“...เวลาที่เข้ารับการรักษาในสถานบริการด้านสุขภาพใกล้บ้าน รู้สึกพอใจนะ เพราะเจ้าหน้าที่เขาพูดคุยสื่อสารดี มีล่ามในการแปล สื่อสารกับเรา ทำให้เข้าใจกันได้ตรงประเด็น...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 2 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

ในขณะที่ความรู้สึกเมื่อเข้ารับการรักษาในสถานบริการสุขภาพ แรงงานข้ามชาติให้ข้อมูลเรื่องดังกล่าว จำนวน 9 คน รู้สึกพึงพอใจในการบริการ การพูดจาที่ดีของเจ้าหน้าที่ต่อแรงงานข้ามชาติ การมีอริยาบดียดี และมีล่ามในการสื่อสารและแรงงานข้ามชาติ จำนวน 4 คน รู้สึกไม่พึงพอใจต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีกิริยาเมินเฉย พุดจาไม่ดี ตนเองไม่เข้าใจภาษาไทย และการรอลำดับการเรียกที่ใช้เวลานาน

โดยที่ แรงงานข้ามชาติผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

“...รู้สึกพอใจในการพูดคุยสื่อสารของเจ้าหน้าที่ เพราะมีล่าม
ในการช่วยสื่อสาร ทำให้สามารถเข้าใจและสื่อสารกันตรงประเด็น...”
(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 2 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

ในส่วนปัจจัยหรือสาเหตุอื่นๆที่ทำให้แรงงานข้ามชาติเข้าไปใช้บริการสุขภาพของ
สถานบริการสุขภาพสามารถแยกได้เป็นปัจจัยและสาเหตุ ดังนี้

1. การสามารถใช้สิทธิ์บัตร 30 บาทหรือบัตรประกันสุขภาพโดยแรงงานข้ามชาติ
จำนวน 4 คน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า ปัจจัยสำคัญในการเข้ารับบริการด้านสุขภาพที่
ประเทศไทยคือ การมีบัตร 30 บาท การได้รับบริการฟรี หรือการไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในราคาแพง การมี
สิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องบริการด้านสุขภาพเสมือนเป็นคนในประเทศเดียวกัน
 2. เจ้าหน้าที่ให้การบริการดี บริการด้วยความเต็มใจ โดยแรงงานข้ามชาติได้กล่าว
เกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยในการเข้ารับบริการด้านสุขภาพในประเด็นนี้ จำนวน 1 คน
 3. การไปรับบริการที่สถานบริการสุขภาพเฉพาะในช่วงเจ็บป่วยและไม่มีเหตุให้ต้อง
เข้ารับบริการด้านสุขภาพโดยที่แรงงานข้ามชาติได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ จำนวน 2 คน
 4. สถานบริการด้านสุขภาพใกล้กับสถานที่ทำงาน เป็นปัจจัยหรือสาเหตุที่แรงงาน
ข้ามชาติ จำนวน 1 คนได้ให้ข้อมูลในประเด็นนี้
 5. ไม่มีคำตอบสำหรับสาเหตุหรือปัจจัยที่ต้องเข้ารับบริการจากสถานบริการสุขภาพ
โดยที่แรงงานข้ามชาติ จำนวน 5 คนไม่มีคำตอบในเรื่องดังกล่าว
- ทั้งนี้ แรงงานข้ามชาติได้สะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุอื่น ๆที่ทำให้
แรงงานข้ามชาติเข้าไปใช้บริการสุขภาพของสถานบริการสุขภาพเป็นคำกล่าว ดังต่อไปนี้

“...สาเหตุหนึ่งที่ตนเองเข้ารับการรักษาหรือเข้ารับ
บริการที่สถานบริการด้านสุขภาพ คือ การมีบัตรสวัสดิการ 30
บาท ทำให้สามารถเข้ารับการรักษาโดยไม่้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย...”
(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 1 สัมภาษณ์เชิงลึก 18 พฤษภาคม 2561)

“...การที่เรามีบัตร 30 บาท การได้รับการบริการฟรี โดย
ไม่มีค่าใช้จ่าย สิทธิที่เท่าเทียมกันเหมือนคนไทย และการที่สถาน
บริการสุขภาพมีเจ้าหน้าที่พูดจาดีมีล่ามช่วยแปล เป็นสิ่งสำคัญใน
การทำให้ใช้บริการสถานบริการด้านสุขภาพ...”
(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 2 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

“...เวลาที่เรไปรับบริการจากสถานบริการด้านสุขภาพ
เจ้าหน้าที่เขาพูดจาดี บริการชาวต่างด้าวด้วยความสมัครใจ รู้สึกทำ
ให้อยากเข้าไปใช้บริการ...”
(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 3 สัมภาษณ์เชิงลึก 19 พฤษภาคม 2561)

ในส่วนของปัจจัยอันส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ หรือสวัสดิการ การบริการในการดูแลเรื่องสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในสถานประกอบการ และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องความเหมาะสมของรูปแบบการดูแลสุขภาพของแรงงานข้ามชาติของสถานประกอบการในปัจจุบันโดยข้อมูลจากการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก ได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ว่า ได้จัดทำบัตรประกันสุขภาพให้แก่ลูกจ้างที่เป็นแรงงานข้ามชาติแรงงานทุกคน เนื่องจากแรงงานทุกคนเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมาย มีการจัดเตรียมยาสามัญประจำบ้านไว้บนเรือ และมีการดูแลเมื่อเจ็บไข้โดยการพาไปรักษาที่คลินิก โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายการรักษา ไม่หักเงินค่าจ้าง ทางสถานประกอบการมีบ้านลูกจ้างพักโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และได้จัดเตรียมข้าวสารอาหารแห้ง สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้ลูกจ้างที่เป็นแรงงานข้ามชาติ ในกรณีที่ลูกจ้างป่วยหนักอยู่บนเรือกลางทะเลจะมีการติดต่อเพื่อพาเข้าฝั่งเพื่อรักษา

ด้านนายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ข ได้ให้ข้อมูลที่แตกต่างเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า สถานประกอบการได้มีการจัดทำบัตรประกันสุขภาพเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างที่เป็นแรงงานข้ามชาติทุกคน เนื่องจากแรงงานทุกคนเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งทำให้ไม่เป็นกังวลเมื่อลูกจ้างมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้น ในกรณีที่เจ็บป่วยที่บนฝั่งจะพาไปรักษาที่โรงพยาบาล แต่ถ้าอยู่กลางทะเล บนเรือได้เตรียมยาสามัญประจำบ้านไว้ กรณีที่มีอาการป่วยหนักมาก ก็จะฝากเรือลำอื่นกลับมาเพื่อส่งตัวรักษา

ส่วนนายจ้างสถานประกอบการนวดแพทย์แผนไทย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า สถานประกอบการได้มีการจัดทำบัตรประกันสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติทุกคน เมื่อเจ็บป่วยตนเองจะเป็นผู้ไปรักษาที่โรงพยาบาล เราดำเนินการตามที่กฎหมายและ MOU กำหนด รูปแบบการดูแลและสวัสดิการจะอยู่กันแบบญาติพี่น้องคนในครอบครัวเดียวกัน เช่น เมื่อเป็นช่วงเทศกาลงานบุญต่าง ๆ จะพาลูกจ้างไปทำบุญที่วัด วันหยุดจะพาไปซื้อของที่ตลาดหรือห้างสรรพสินค้า ตนดูแลเปรียบเสมือนลูก และลูกจ้างก็เรียกตนว่าแม่ในส่วนของสวัสดิการด้านอื่น ๆ ก็จะมีการซื้อข้าวสารเพื่อหุงข้าวรับประทานอาหารร่วมกันในช่วงเวลากลางวันและตอนเย็น โดยการช่วยกันทำกับข้าว การจัดวันหยุดสลับกันเพื่อให้ลูกจ้างมีวันพักผ่อนและมีเวลาส่วนตัวกับครอบครัว ทั้งนี้ หากลูกจ้างแรงงานข้ามชาติไม่มีเงินในการทำพาสปอร์ตตนจะอนุญาตให้ผ่อนจ่ายเป็นงวด ๆ ตามความสามารถ และช่วยดำเนินการติดต่อกับองค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตรวจคนเข้าเมือง โรงพยาบาล แรงงานจังหวัด เป็นต้น

โดยที่นายจ้างสถานประกอบการทั้ง 3 คนได้กล่าวเกี่ยวกับการดูแลสวัสดิการต่าง ๆ ที่กล่าวมาดังต่อไปนี้

“...การเจ็บป่วยส่วนใหญ่ก็เป็นอาการไข้ที่อาจหนักมากหน่อย เคยมีอยู่ครั้งหนึ่งลูกจ้างแรงงานข้ามชาติเมาทะเลกลางทะเล ทะเลาะวิวาทพินกัน ส่วนใหญ่จะมีปัญหาตอนที่เมากันนี้แหละ เราเลยพยายามห้ามว่าไม่ให้เมา หรือเมาแต่พอประมาณ เพราะเวลาเมาทะเลจะจนบาดเจ็บกันเกือบทุกครั้ง...”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก สัมภาษณ์เชิงลึก 20 กรกฎาคม 2561)

“...มีอยู่บางครั้งที่ถูกจ้างแรงงานข้ามชาติป่วยมาก ไม่สามารถฝากเรือกลับมาได้ เราก็ต้องยอมนำเรือเข้ามาเพราะชีวิตสำคัญที่สุด...”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ข สัมภาษณ์เชิงลึก 21 กรกฎาคม 2561)

“...เราคิดว่าการที่รับเขาเข้ามาทำงานตรงนี้ ช่วยให้แรงงานข้ามชาติที่จนมีงานทำ การอยู่อาศัยดูแลกันแบบพี่น้อง มีอะไรช่วยเหลือกัน ถือเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่สถานประกอบการเล็ก ๆ อย่างเราที่มีลูกจ้างไม่กี่คนสามารถทำได้ ทำให้คนทำงานมีความสุข...”

(นายจ้างสถานประกอบการนวดแผนไทย สัมภาษณ์เชิงลึก 22 กรกฎาคม 2561)

โดยที่ผู้ประกอบการทั้ง 3 ราย กล่าวว่ารูปแบบการดูแลสุขภาพของแรงงานข้ามของสถานประกอบการของตนในปัจจุบันมีความเหมาะสม และเพียงพอแล้ว เพราะสวัสดิการบางอย่างดูแลดีกว่าคนไทย แรงงานข้ามชาติพึงพอใจ ประกอบกับความเป็นกันเองทำให้สามารถเข้าถึงแรงงานข้ามชาติที่เป็นลูกจ้างได้ดีและการดูแลด้านสวัสดิการยังมีความครอบคลุมถึงสมาชิกในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติเช่นภรรยาและลูก เมื่อทราบว่าคนในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติป่วย นายจ้างจะพาไปหาหมอเพื่อรับการรักษา โดยจ่ายค่าพยาบาลให้ การดูแลดังกล่าวจึงก้าวพ้นจากคำว่านายจ้างลูกจ้าง แต่มีการดูแลลูกจ้างแรงงานข้ามชาติเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัว

ด้านความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านการบริการ ในส่วนของรูปแบบการปฏิบัติและการให้บริการแรงงานข้ามชาติเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความคิดเห็นในด้านการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติ ดังนี้

เจ้าหน้าที่ 1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านนา ได้กล่าวถึงขั้นตอนว่า เมื่อมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาใช้บริการด้านสุขภาพที่นี่ จะมีการเช็คสิทธิ์เป็นอันดับแรก หากมีบัตรประกันสุขภาพจะมีการบริการเช่นเดียวกับชาวไทย แต่หากไม่มีบัตรก็ต้องจ่ายค่ารักษาตามราคาจริง และหากมีอาการเจ็บป่วยหนัก เช่น กรณีเป็นวัณโรคจะมีการส่งต่อไปที่โรงพยาบาลปัตตานีต่อไป โดยส่วนใหญ่แรงงานข้ามชาติที่มาใช้บริการที่นี่จะเป็นโรคเดียวกับชาวไทย เช่น ท้องเสีย ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อจากการทำงาน ไข้หวัด อุบัติเหตุจากการทะเลาะวิวาท

โดยที่ เจ้าหน้าที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านนา กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า การให้บริการด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลจะเน้นการบริการที่เสมอภาคเท่าเทียมกันของคนทุกสัญชาติ ใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมในการบริการ ในอดีตชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านนาแห่งนี้จะไม่มาใช้บริการ ณ โรงพยาบาลแห่งนี้ เพราะติดภาพลักษณ์ว่าเป็นโรงพยาบาลของแรงงาน

ข้ามชาติ แต่ตนได้มีการอธิบายให้เข้าถึงสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับในเรื่องการรับบริการด้านสุขภาพ และการช่วยกันดูแลเป็นมิตรกับแรงงานข้ามชาติในฐานะเป็นเจ้าบ้านที่ดี ปัจจุบันอัตราสัดส่วนผู้ใช้บริการระหว่างชาวไทยและแรงงานข้ามชาติอยู่ในระดับใกล้เคียงกันคือ 50% ต่อ 50% โดยที่ สัดส่วนสัญญาติของแรงงานข้ามชาติที่รับบริการสุขภาพ ณ สถานบริการสุขภาพในโรงพยาบาลแห่งนี้ ได้แก่ ชาวพม่าและชาวกัมพูชา และมีชาวลาวบ้างเล็กน้อย

นอกจากนี้โรงพยาบาลจะมีการลงพื้นที่เพื่อสำรวจ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคระบาด กรณีเกิดเหตุการณ์การระบาดของโรค เช่น ไข้เลือดออก ท้องเสีย โดยจะมีรถเคลื่อนที่และเจ้าหน้าที่ร่วมลงพื้นที่ โดยในอดีตเคยมีการจัดทำแผ่นซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันโรคเป็นภาษาต่าง ๆ ของแรงงานข้ามชาติ เช่น ภาษาพม่า ภาษาเขมรหรือกัมพูชา ภาษาลาว แต่ปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนใช้ล่ามอาสาสมัครในการช่วยแปลและติดตามคนไข้ที่เป็นแรงงานข้ามชาติแทน

นอกจากนี้ โรงพยาบาลมีการแบ่งเขตพื้นที่ให้ อสม.หรืออาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนได้ร่วมดูแลสถานการณ์ด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติและส่งต่อข้อมูลให้แก่โรงพยาบาลเพื่อเฝ้าระวังติดตามปัญหาด้านสุขภาพ นอกจากนี้มีการจัดทำระบบข้อมูล สถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ

ทั้งนี้ หากสังเกตแนวโน้มการตอบรับด้านการบริการด้านสุขภาพของโรงพยาบาลแห่งนี้ จะพบว่า รูปแบบแนวทางการปฏิบัติเป็นที่ยอมรับและพึงพอใจแก่แรงงานข้ามชาติ ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของเจ้าหน้าที่ ทั้ง 2 คน ดังนี้

“...เราทำงานด้านการบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคน มีการส่งต่อและติดตามในกรณีที่มีการหนักและไปรักษาที่อื่น ซึ่งถือเป็นงานหนัก แต่เราก็พยายามทำให้เต็มที่...”

(เจ้าหน้าที่ 1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบนา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

“...ชาวบ้านส่วนใหญ่มักคิดว่าที่นี่เป็นโรงพยาบาลคนต่างด้าวไม่อยากมาใช้บริการ เราก็พยายามอธิบายให้เขาฟังเพื่อปรับแนวคิด ว่า ไม่ใช่ซะจริง ๆ เราควรช่วยกันดูแลเขาในฐานะเจ้าบ้าน แรงงานข้ามชาติที่นี่ให้การตอบรับต่อการบริการของเรา โดยจะเห็นได้จากหลายคนไม่ยอมเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลให้ที่พักหรือที่ทำงานของเขา โดยให้เหตุผลว่าอยากมาที่นี่ เพราะเจ้าหน้าที่ใจดี พุดดี มาแล้วรู้สึกดี มีความสุข...”

(เจ้าหน้าที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบนา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

นอกจากนี้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบนา ยังเน้นรูปแบบการทำงานเชิงรุก โดยเฉพาะในพื้นที่โรคระบาด เช่น ช่วงที่เกิดโรคไข้เลือดออก ท้องร่วง การแบ่งโซนพื้นที่รับผิดชอบให้แก่เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่าย โดยแบ่งเป็นโซนหลัก 3 โซน ได้แก่

1. เขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี พื้นที่นี้เจ้าหน้าที่มีส่วนในการหนุนเสริมไม่มากนัก เพราะประชาชนจะดูแลตนเองได้

2. เขตอุตสาหกรรม เจ้าหน้าที่จะลงพื้นที่ไปดูแลในช่วงเวลากลางคืน เนื่องจากผู้รับบริการส่วนใหญ่ที่เป็นประชาชน และแรงงานข้ามชาติจะใช้เวลาการทำงานในช่วงเวลากลางคืน

3. เขตชุมชนเจ้าหน้าที่จะใช้เวลาเดินทางไปเยี่ยมเยียนชุมชนในช่วงกลางวัน เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพบปะกับเจ้าหน้าที่ อสม.หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

การกำหนดช่วงเวลาในการให้แรงงานข้ามชาติเข้ามารับบริการที่โรงพยาบาลแห่งนี้ล้วนมีผลสำคัญต่อปัจจัยในการเข้ารับบริการด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ การมีมิติจิตใจและความเต็มใจในการให้บริการและข้อมูลของเจ้าหน้าที่ การมีล่ามแปลภาษาแก่แรงงานข้ามชาติ มีส่วนให้ผู้ให้บริการมีความเข้าใจและเกิดความรู้สึกอ่อนใจในการเข้ารับบริการ โดยในอดีตจะมีล่ามอาสาสมัครโดยการสนับสนุนขององค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ แต่ในปัจจุบันหน่วยงานดังกล่าวได้มีการยุติบทบาทการดำเนินงานในประเด็นแรงงานข้ามชาติ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบานาจึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการ โดยขอความร่วมมืออาสาสมัครจากแรงงานข้ามชาติมาทำหน้าที่เป็นล่ามให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยในอนาคตผู้บริหารได้วางแนวทางในการพัฒนาศักยภาพล่ามอาสาสมัครต่างชาติให้เป็น อสม.หรืออาสาสมัครสาธารณสุขที่ดูแลให้บริการด้านสุขภาพหรือเป็นล่ามแก่แรงงานข้ามชาติ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลในการเข้าร่วมอบรมด้านภาษาที่จำเป็นสำหรับการให้บริการ

ทั้งนี้ ในอดีตก่อนเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบโรงพยาบาลแห่งนี้มีการลงพื้นที่เพื่อพบปะชาวบ้านทุกเดือน แต่ภายหลังเกิดเหตุการณ์ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยในส่วนของการทำงานที่เยี่ยมเยียนให้ข้อมูลแก่แรงงานข้ามชาตินั้นจะเน้นลงในช่วงที่เกิดการระบาดของโรคต่าง ๆ เช่น โรคไข้เลือดออก โดยการไต่ถามเรียกแปลเป็นภาษาพม่าภาษากัมพูชา เพื่อมารวมตัวกัน และให้ข้อมูล แนวทางในการป้องกัน รักษาจากโรคระบาดดังกล่าว

โดยที่ สัดส่วนสัญชาติของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามารับการบริการสุขภาพในสถานบริการสุขภาพในโรงพยาบาลแห่งนี้ ได้แก่ ชาวพม่าและชาวกัมพูชาในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน และมีชาวลาวบ้างเล็กน้อย โดยที่หากเทียบอัตราส่วนระหว่างผู้ใช้บริการด้านสุขภาพชาวไทยและแรงงานข้ามชาติแล้วจะอยู่ในสัดส่วน 60 % ต่อ 40%

โดยคำกล่าวที่อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีนั้น ปรากฏดังต่อไปนี้

“...ที่นี่เจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นมิตรในการให้บริการ จะเห็นได้จากแรงงานข้ามชาติบางคนย้ายที่ทำงานไปต่างจังหวัดแต่ยังขึ้นรถโดยสารประจำทางมาเพื่อที่จะรักษาที่นี่ พอถามเขาว่าทำไมไม่ไปโรงพยาบาลใกล้เคียง เพราะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เขาตอบว่ามาที่นี่แล้วสบายใจดี เหมือนกลับมาถิ่นเก่า เจ้าหน้าที่พูดจาดี บริการดี...”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 10 มิถุนายน 2561)

ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการแบ่งตามการสถานการณ์ขึ้นจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จำแนกโดยรายด้านและโดยรวมปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15 -16

ตาราง 15 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านผู้ให้บริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ท่านมีความรู้ในการดูแลสุขภาพ	3.83	1.001	ระดับมาก
2	เมื่อเข้ารับการรักษา ท่านได้รับคำแนะนำจนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ	3.60	0.895	ระดับมาก
3	ค่ารักษาพยาบาลเหมาะสมกับการรักษาพยาบาล	3.71	1.052	ระดับมาก
4	ท่านสามารถมารับบริการในเวลาราชการ (08.30 – 15.30 น.) เท่านั้น	3.68	1.095	ระดับมาก
5	ท่านมีความสะดวกในการรับบริการนอกเวลาราชการ	3.96	0.989	ระดับมาก
6	อาชีพของท่านมีความสะดวกในการเดินทางมารับการบริการสุขภาพ	3.66	1.169	ระดับมาก
7	ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านถึงสถานบริการสุขภาพ ใช้เวลาเดินทางภายใน 15 นาที	3.76	1.218	ระดับมาก
โดยรวม		3.74	1.182	ระดับมาก

จากตาราง 15 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ด้านผู้ให้บริการที่จดทะเบียนตามกฎหมายภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 1.128$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการรายข้อ พบว่าแรงงานข้ามชาติมีความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ,เข้ารับการรักษา แรงงานข้ามชาติได้รับคำแนะนำจนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ , ค่ารักษาพยาบาลมีความเหมาะสมกับการรักษาพยาบาล , แรงงานข้ามชาติสามารถมารับบริการในเวลาราชการ (08.30 – 15.30 น.) เท่านั้น , แรงงานข้ามชาติมีความสะดวกในการรับบริการนอกเวลาราชการ , อาชีพของแรงงานข้ามชาติมีความสะดวกในการเดินทางมารับการบริการสุขภาพ , ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านถึงสถานบริการสุขภาพ ใช้เวลาเดินทางภายใน 15 นาที พบว่า ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการในประเด็นนี้ว่าอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.83$, $\bar{X} = 3.60$, $\bar{X} = 3.71$, $\bar{X} = 3.68$, $\bar{X} = 3.96$, $\bar{X} = 3.66$ และ $\bar{X} = 3.76$ ตามลำดับ)

ตาราง 16 ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านผู้ให้บริการที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย

ข้อที่	ด้านผู้ให้บริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ท่านมีความรู้ในการดูแลสุขภาพของท่าน	4.21	0.694	ระดับมากที่สุด
2	เมื่อเข้ารับการรักษา ท่านได้รับคำแนะนำจนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ	4.18	0.685	ระดับมาก
3	ค่ารักษาพยาบาลเหมาะสมกับการรักษาพยาบาล	4.22	0.762	ระดับมากที่สุด
4	ท่านสามารถมารับบริการในเวลาราชการ (08.30 – 15.30 น.) เท่านั้น	4.22	0.725	ระดับมากที่สุด
5	ท่านมีความสะดวกในการรับบริการนอกเวลาราชการ	4.18	0.751	ระดับมาก
6	อาชีพของท่านมีความสะดวกในการเดินทางมารับการบริการสุขภาพ	4.22	0.718	ระดับมากที่สุด
7	ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านถึงสถานบริการสุขภาพ ใช้เวลาเดินทางภายใน 15 นาที	4.23	0.717	ระดับมากที่สุด
โดยรวม		4.21	0.722	ระดับมากที่สุด

จากตาราง 16 พบว่า ความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ด้านผู้ให้บริการที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.722$) เมื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในด้านผู้ให้บริการรายข้อ พบว่าแรงงานข้ามชาติมีความรู้ความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง, ค่ารักษาพยาบาลมีความเหมาะสมกับการรักษาพยาบาล, แรงงานข้ามชาติสามารถมารับบริการในเวลาราชการ (08.30 – 15.30 น.) เท่านั้น, อาชีพของแรงงานข้ามชาติมีความสะดวกในการเดินทางมารับการบริการสุขภาพและ ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านถึงสถานบริการสุขภาพ ใช้เวลาเดินทางภายใน 15 นาทีในด้านผู้ให้บริการในเรื่องนี้ว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $\bar{X} = 4.22$, $\bar{X} = 4.22$, $\bar{X} = 4.22$ และ $\bar{X} = 4.23$ ตามลำดับ)

ทั้งนี้ ในส่วนของความคิดเห็นของการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในด้านผู้ให้บริการในส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น พบว่าในส่วนของแรงงานข้ามชาติทั้งชายและหญิง นั้นเมื่อเจ็บป่วยมีแนวทางในการดูแลรักษาสุขภาพ เมื่อป่วยไข้เข้ารับการรักษา ดังนี้

1. เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย จำนวน 5 คน ใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (Sub-district Health Promoting Hospital) ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีและโรงพยาบาลปัตตานีโดยที่แรงงานข้ามชาติ จำนวน 2 คนในจำนวนดังกล่าวมีบัตรประกันสุขภาพและบัตร 30 บาท

2. แรงงานข้ามชาติ จำนวน 5 คน ได้ใช้บริการคลินิกในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีเมื่อมีอาการเจ็บป่วยในขณะที่มีแรงงานข้ามชาติจำนวน 2 คน ใช้วิธีการซื้อยากินเองเมื่อมีอาการเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรงและอีก 1 คน ไม่เคยเข้ารับการรักษาสถานบริการสุขภาพแต่ใช้แนวทางการดูแลสุขภาพโดยการกินผัก ผลไม้

ทั้งนี้ ในด้านการบำรุงหรือดูแลสุขภาพนั้น แรงงานข้ามชาติจำนวน 7 คน ไม่มีการบำรุงหรือดูแลสุขภาพจำนวน 1 คนมีการไปพบหมอตามนัดเพื่อตรวจครรภ์แรงงานข้ามชาติ จำนวน 4 คนบำรุงและดูแลสุขภาพโดยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เช่น ผัก ผลไม้ การพักผ่อนให้เพียงพอ การออกกำลังกาย รับประทานยาบำรุงและจำนวน 1 คน มีการดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง

โดยที่ความถี่ในการเข้ารับการบริการในสถานบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ คือ ปีละครั้งจำนวน 5 คน 3 เดือน 1 ครั้ง จำนวน 3 คน เดือนหนึ่งมากกว่า 2 ครั้ง จำนวน 1 คน เดือนละครั้งเนื่องจากต้องตรวจครรภ์ จำนวน 1 คน และนาน ๆ ครั้ง เนื่องจากไม่ค่อยเจ็บป่วย จำนวน 3 คน

ทั้งนี้ แรงงานข้ามชาติซึ่งเป็นผู้ใช้บริการจะเข้ารับบริการในสถานบริการด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ เมื่อเกิดการเจ็บป่วยขั้นรุนแรง สาเหตุหลักได้แก่ การทำงานหนักส่งผลให้ร่างกายพักผ่อนไม่เพียงพอ โดยที่แรงงานข้ามชาติ จำนวน 4 คน ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า การดูแลสุขภาพในเบื้องต้นคือการพักผ่อน

แรงงานข้ามชาติได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

“...เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยผมจะไปโรงพยาบาลปัตตานีหรือนามัยใกล้เคียง แต่ส่วนใหญ่จะไปโรงพยาบาลปัตตานี เนื่องจากโรงพยาบาลปัตตานีจะมีการบริการที่ดีและมีการรักษาที่ครอบคลุมกว่าส่วนใหญ่แล้วจะเข้ารับการรักษา 3 เดือนต่อครั้งเนื่องจากมีโรคประจำตัวที่ต้องติดตามผล...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 2 สัมภาษณ์เชิงลึก 20 พฤษภาคม 2561)

“...เวลาเจ็บป่วยก็จะเข้าไปรักษาที่โรงพยาบาลปัตตานีหรือไม่ก็อนามัยใกล้บ้าน ส่วนใหญ่จะเน้นการดูแลสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย กินอาหารให้ครบ 5 หมู่ การชนปลา ก็เป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง ส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยได้เข้าโรงพยาบาลเพราะไม่ค่อยได้เจ็บป่วย...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 3 สัมภาษณ์เชิงลึก 19 พฤษภาคม 2561)

“...ในกรณีป่วยหรือไข้ก็จะไปรักษาที่โรงพยาบาลหรือคลินิก แนวทางการดูแลสุขภาพคือการนอนหลับพักผ่อนเมื่อว่างจากการทำงาน เราทำงานหนักนะ เป็นลูกจ้างเขาหากมีเวลาหรือวันหยุดก็ควรพักผ่อนให้เต็มที่...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 13 สัมภาษณ์เชิงลึก 28 พฤษภาคม 2561)

“...เวลาที่ไม่สบายก็จะไปโรงพยาบาลปัตตานีหรือถ้าไม่หนักมากก็จะไปอนามัยบานา ไข้บัตร 30 บาทหรือบัตรสวัสดิการสะดวกดี ราคาถูก ปัจจุบันก็ทำอาชีพเลือกปลา หากเจ็บป่วยนิด ๆ หน่อย ๆ ก็ปล่อยให้หายเองนะ ไปโรงพยาบาลบ่อยไม่ได้หรอก ทำงานแบบเราไม่ค่อยมีเวลาร่างหรือ ขาดวันหนึ่งเดียวโดนหักเงินค่าจ้างอีก...”

(แรงงานข้ามชาติหญิง หมายเลข 9 สัมภาษณ์เชิงลึก 22 พฤษภาคม 2561)

“...ช่วงแรกของการเปิดโรงพยาบาลที่นี่ ชาวบ้านที่เป็นคนในพื้นที่ไม่กล้าเข้ามานะ เพราะคิดว่าโรงพยาบาลนี้เป็นโรงพยาบาลสำหรับแรงงานข้ามชาติ เพราะชาวต่างชาติที่เป็นแรงงานเข้ามาใช้บริการที่นี่จำนวนมาก เราเองก็พยายามอธิบายและแสดงให้เห็นว่าเราทำอะไร มีการปฏิบัติและบริการแก่ทุกคนยังไ้ ช่วงหลังชาวบ้านก็เข้าใจและเข้ามาใช้บริการมากขึ้น สัดส่วนใกล้เคียงกับแรงงานข้ามชาติ...”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 10 มิถุนายน 2561)

ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีประกอบด้วย ความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีโดยมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีแบ่งตามการสถานการณ์ขึ้นจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จำแนกโดยรายด้านและโดยรวมปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17 -18

ตาราง 17 ความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อที่	ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	เจ้าหน้าที่ไม่สนใจในการเข้ารับบริการของท่าน	4.14	0.959	ระดับมาก
2	เจ้าหน้าที่ไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม หรือตอบคำถามของท่าน	4.03	0.818	ระดับมาก
3	เจ้าหน้าที่มักบริการให้คนไทยก่อน	3.83	0.906	ระดับมาก
4	เจ้าหน้าที่ให้บริการเอาใจใส่การดูแล แรงงานต่างด้าวน้อยกว่าคนไทย	3.83	0.872	ระดับมาก
5	เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ	3.86	0.872	ระดับมาก
6	ท่านไม่เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพต่างๆ จากเจ้าหน้าที่ของสถานบริการสุขภาพ	3.89	0.937	ระดับมาก
7	ท่านไม่มีบัตรสุขภาพ สถานพยาบาลให้บริการต่อท่านไม่เต็มที่ และไม่มีประสิทธิภาพ	3.93	0.846	ระดับมาก
8	เมื่อท่านเจ็บป่วย นอกเวลาราชการ และมีเข้ารับการรักษาไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่ท่าน	3.91	1.096	ระดับมาก
9	สถานบริการสุขภาพไม่ที่เจ้าหน้าที่เป็นล่ามสื่อสารกับท่านในการซักถาม อธิบายการรักษา	4.06	0.973	ระดับมาก
10	การให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทย มีความแตกต่างกัน	4.06	0.822	ระดับมาก
11	เวลามารับบริการต้องคอยเป็นเวลานาน	3.84	0.891	ระดับมาก

ข้อที่	ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
12	ขั้นตอนในการรับบริการมีความซับซ้อนยุ่งยาก	3.80	0.837	ระดับมาก
13	เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และความรู้ในการดูแลสุขภาพ ที่ยากไม่เข้าใจ	3.81	0.845	ระดับมาก
14	ค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่เหมาะสมกับคุณภาพการรักษาพยาบาลที่ได้รับ	3.77	0.999	ระดับมาก
15	สถานที่สถานบริการสุขภาพ มีความห่างไกลจากบ้านท่าน	4.10	0.843	ระดับมาก
โดยรวม		3.94	0.886	ระดับมาก

จากตาราง 17 พบว่า ความคิดเห็นของปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่จัดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, $SD. = 0.886$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในประเด็นนี้รายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม หรือตอบคำถามของท่าน, เจ้าหน้าที่มักบริการให้คนไทยก่อน , เจ้าหน้าที่ให้บริการเอาใจใส่การดูแล แรงงานต่างด้าวน้อยกว่าคนไทย , เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ , แรงงานข้ามชาติไม่เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของสถานบริการสุขภาพ , แรงงานข้ามชาติไม่มีบัตรสุขภาพ สถานพยาบาลให้บริการต่อแรงงานข้ามชาติไม่เต็มที่และไม่มีประสิทธิภาพ , เมื่อท่านเจ็บป่วย นอกเวลาราชการ และมีเข้ารับการรักษาไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติ , สถานบริการสุขภาพไม่มีเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่เป็นล่ามสื่อสารกับแรงงานข้ามชาติในการซักสอบ และอธิบายการรักษา , การให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทยมีความแตกต่างกัน , เวลามารับบริการต้องคอยเป็นเวลานาน , ขั้นตอนในการรับบริการมีความซับซ้อน ยุ่งยาก , เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และความรู้ในการดูแลสุขภาพที่ยากไม่เข้าใจ , ค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่เหมาะสมกับคุณภาพการรักษาพยาบาลที่ได้รับ , สถานที่สถานบริการสุขภาพ มีความห่างไกลจากบ้านของแรงงานข้ามชาติ พบว่า ความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในประเด็นนี้ว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $\bar{X} = 4.03$, $\bar{X} = 3.83$, $\bar{X} = 3.83$, $\bar{X} = 3.86$, $\bar{X} = 3.89$, $\bar{X} = 3.93$, $\bar{X} = 3.91$, $\bar{X} = 4.06$, $\bar{X} = 4.06$, $\bar{X} = 3.84$, $\bar{X} = 3.80$, $\bar{X} = 3.81$, และ $\bar{X} = 3.77$ ตามลำดับ)

ตาราง 18 ความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย

ข้อที่	ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	เจ้าหน้าที่มักไม่สนใจในการเข้ารับบริการของท่าน	4.12	0.976	ระดับมาก
2	เจ้าหน้าที่ไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม หรือตอบคำถามของท่าน	4.03	0.831	ระดับมาก
3	เจ้าหน้าที่มักบริการให้คนไทยก่อน	3.97	0.870	ระดับมาก
4	เจ้าหน้าที่ให้บริการเอาใจใส่การดูแล แรงงานต่างด้าวน้อยกว่าคนไทย	3.99	0.815	ระดับมาก
5	เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ	3.96	0.816	ระดับมาก
6	ท่านไม่เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพต่างๆ จากเจ้าหน้าที่ของสถานบริการสุขภาพ	3.99	0.851	ระดับมาก
7	ท่านไม่มีบัตรสุขภาพ สถานพยาบาลให้บริการต่อท่านไม่เต็มที่ และไม่มีประสิทธิภาพ	3.96	0.796	ระดับมาก
8	เมื่อท่านเจ็บป่วย นอกเวลาราชการ และมีเข้ารับการรักษาไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่ท่าน	3.98	0.788	ระดับมาก
9	สถานบริการสุขภาพไม่ที่เจ้าหน้าที่เป็นล่ามสื่อสารกับท่านในการซักถาม อธิบายการรักษา	3.98	0.775	ระดับมาก
10	การให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทย มีความแตกต่างกัน	3.97	0.775	ระดับมาก
11	เวลามารับบริการต้องคอยเป็นเวลานาน	3.97	0.780	ระดับมาก
12	ขั้นตอนในการรับบริการมีความซับซ้อนยุ่งยาก	3.92	0.811	ระดับมาก
13	เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และความรู้ในการดูแลสุขภาพ ที่ยากไม่เข้าใจ	3.95	0.763	ระดับมาก
14	ค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่เหมาะสมกับคุณภาพการรักษาพยาบาลที่ได้รับ	3.92	0.790	ระดับมาก
15	สถานที่สถานบริการสุขภาพ มีความห่างไกลจากบ้านท่าน	3.99	0.781	ระดับมาก
โดยรวม		3.97	0.821	ระดับมาก

จากตาราง 18 พบว่า ความคิดเห็นของปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี *ที่ไม่จัดทะเบียนตามกฎหมาย* ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $SD. = 0.821$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในประเด็นมีรายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม หรือตอบคำถามของแรงงานข้ามชาติ, เจ้าหน้าที่มักบริการให้คนไทยก่อน, เจ้าหน้าที่ให้บริการเอาใจใส่การดูแล แรงงานต่างด้าวน้อยกว่าคนไทย, เจ้าหน้าที่พูดจาด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ, แรงงานข้ามชาติไม่เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพต่างๆ จากเจ้าหน้าที่ของสถานบริการสุขภาพ, แรงงานข้ามชาติไม่มีบัตรสุขภาพ สถานพยาบาลให้บริการต่อแรงงานข้ามชาติไม่เต็มที่ และไม่มีประสิทธิภาพ, เมื่อแรงงานข้ามชาติเจ็บป่วยนอกเวลาราชการ และมีการเข้ารับการรักษาไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการ, สถานบริการสุขภาพไม่มีเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่เป็นล่ามสื่อสารกับแรงงานข้ามชาติ ในการซักสอบและอธิบายการรักษา, การให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทย มีความแตกต่างกัน, เวลามารับบริการต้องคอยเป็นเวลานาน, ขั้นตอนในการรับบริการมีความซับซ้อน ยุ่งยาก, เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และความรู้ในการดูแลสุขภาพ ที่ยากไม่เข้าใจค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่เหมาะสมกับคุณภาพการรักษาพยาบาลที่ได้รับ, สถานที่สถานบริการสุขภาพมีความห่างไกลจากบ้านของแรงงานข้ามชาติทั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในประเด็นนี้ว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $\bar{X} = 4.03$, $\bar{X} = 3.97$, $\bar{X} = 3.99$, $\bar{X} = 3.96$, $\bar{X} = 3.99$, $\bar{X} = 3.96$, $\bar{X} = 3.98$, $\bar{X} = 3.98$, $\bar{X} = 3.97$, $\bar{X} = 3.92$, $\bar{X} = 3.95$, $\bar{X} = 3.92$, และ $\bar{X} = 3.99$ ตามลำดับ)

ทั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ทั้งแรงงานข้ามชาติที่*จัดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย*และ*แรงงานข้ามชาติที่ไม่จัดทะเบียนตามกฎหมาย*มีความคิดเห็นที่ตรงกันในเรื่องเจ้าหน้าที่มักไม่สนใจในการเข้ารับบริการเป็นลำดับแรกภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานีผลการศึกษาจาก*การสัมภาษณ์แรงงานข้ามชาติผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทำงานด้านการบริการสุขภาพ* ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่ อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานีจะมีความครอบคลุมทั้งในเรื่องความรู้สึกรู้สึกของแรงงานข้ามชาติที่เข้ารับบริการในสถานบริการสุขภาพดังที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อเกี่ยวกับปัจจัยและสาเหตุสำคัญในการใช้บริการในสถานบริการสุขภาพก่อนหน้านี้ โดยผลการวิจัยปรากฏ ดังต่อไปนี้

แรงงานข้ามชาติได้ให้ข้อมูลในเรื่องนี้ว่าปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีรวมทั้งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต้องเข้ารับบริการในสถานบริการสุขภาพนั้น พบว่า มีหลายสาเหตุด้วยกัน ได้แก่ รายได้ที่ไม่มากนักของแรงงานข้ามชาติ และค่าใช้จ่ายในการรักษาสูง รวมทั้งการไม่มีบัตรประกันสุขภาพหรือบัตร 30 บาท และการเดินทางที่มีระยะทางไกลต้องใช้เวลาและงบประมาณ เป็นปัญหาสำคัญอันดับแรกในการเข้ารับบริการในสถานบริการด้านสุขภาพ ซึ่งแรงงานข้ามชาติได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับเรื่องนี้ จำนวน 10 คน

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ตัวแทนแรงงานข้ามชาติได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“...การเข้ารับบริการด้านสุขภาพบางครั้งก็จะเข้าถึงได้ยาก เพราะเราไม่มีเงิน เพราะหากเป็นชาวต่างชาติ เราไม่มีบัตรยาจะแพง และต้องเดินทางไกลเพราะโรงพยาบาลอยู่ไกล ทำให้ต้องจ่ายเงินเพิ่มขึ้น...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 6 สัมภาษณ์เชิงลึก 22 พฤษภาคม 2561)

“...ผมทำงานหนัก ไม่ค่อยได้พักผ่อน บางทีก็ป่วยหนัก จึงจำเป็นต้องเข้าสถานบริการสุขภาพ โรงพยาบาล ดิที่มีบัตร 30 บาท ไม่นั่นคงลำบากเพราะต้องใช้เงินในการรักษาเยอะ...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 11 สัมภาษณ์เชิงลึก 26 พฤษภาคม 2561)

“...รายได้มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจให้เราเข้ารับการรักษาในสถานบริการสุขภาพ เนื่องจากรายได้ของเราไม่มากนัก เราต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด...”

(แรงงานข้ามชาติชาย หมายเลข 1 สัมภาษณ์เชิงลึก 19 พฤษภาคม 2561)

โดยที่ ผู้ประกอบการหรือนายจ้างสถานประกอบการได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยแบ่งเป็นสภาพปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติ ดังต่อไปนี้

1. การออกกฎหมายที่เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ

การออกกฎหมายที่เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติของรัฐที่ละเอียด ชับซ้อน ปลีกย่อยมากมายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ ซึ่งบางเรื่องปฏิบัติได้ยากโดยเฉพาะแรงงานข้ามตาม MOU แต่ในเชิงการหนุนเสริมจากรัฐไม่ได้เข้ามาช่วยดูแลในเรื่องนี้

2. หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องที่ดูแลเกี่ยวกับเรื่องแรงงานข้ามชาติขาดการ

ประสานงาน ส่งต่อข้อมูลกัน โดยที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลเรื่องแรงงานข้ามชาติ เช่น กรมเจ้าท่า กรมประมง ตรวจคนเข้าเมือง จัดหางาน สวัสดิการและแรงงาน ต่างหน่วย ต่างทำงานแยกส่วน บางอย่างดำเนินการทับซ้อนกัน ทำให้ต้องเสียเวลาในการติดต่อประสานงาน

3. หน่วยงานรัฐไม่เข้าใจระบบการประมง

ดังจะเห็นได้จากผู้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลในเรื่องนี้ไม่มีประสบการณ์ ความรู้โดยตรง ไม่เคยลงมาสัมผัสพื้นที่การทำงานจริง และการออกกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการทำงานที่เป็นจริง

4. ขั้นตอน รายละเอียดที่มากมายในการรับแรงงานข้ามชาติมาเป็นลูกจ้าง

จะเห็นได้จากการต้องกรอกเอกสารจำนวนมาก เอกสารบางอย่างใช้ภาษาอังกฤษ ทำให้ต้องใช้เวลาและทักษะความชำนาญเฉพาะด้านจากผู้รู้ภาษามาช่วยในการแปล กรอกเอกสาร ส่งผล

ให้ต้องใช้เวลาและเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพิ่มภาระแก่นายจ้าง อันมีส่วนในการส่งผลต่อการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพและด้านอื่น ๆ ของแรงงานข้ามชาติ

5. การออกกฎหมายที่ไม่คำนึงถึงความคล่องตัวและการปฏิบัติได้จริงของนายจ้าง

ในเรื่องครอบคลุมทั้งในเรื่องการจ่ายเงินเดือนแรงงานข้ามชาติต้องดำเนินการผ่านบัญชีของแรงงานแต่ละบุคคล ต้องจัดทำบัตร ATM ต้องมีใบเสร็จรับเงินเดือนเมื่อจ่ายค่าจ้าง การไม่สามารถจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างล่วงหน้าแก่ลูกจ้างเพราะเข้าข่ายการค้ำนุชย์ เหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้เกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคกรณีลูกจ้างต้องใช้เงินในการดูแลรักษาสุขภาพเพราะต้องใช้ขั้นตอนและระยะเวลามากกว่าปกติในการเบิกจ่ายเงินค่าจ้าง ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐออกกฎหมายคุ้มครองแรงงานข้ามชาติโดยไม่คำนึงถึงนายจ้างซึ่งกฎเกณฑ์แต่ละเรื่องล้วนสร้างความยากลำบากในการดำเนินการในทางปฏิบัติจริงแทบทั้งสิ้น

ด้านนายจ้างสถานประกอบการนวดแผนไทย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนารูปแบบการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีว่า

การที่รัฐออกกฎหมายบางอย่างที่ เช่น แรงงานข้ามชาติไม่มีสิทธิเป็นแพทย์นวดแผนไทยเนื่องจากเป็นงานสงวนสำหรับชาวไทยเท่านั้นส่งผลกระทบในการให้สิทธิดูแลเพื่อการให้บริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติโดยตรง นอกจากนี้ ระบบการดูแลของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ การให้ข้อมูล การบริการ เจ้าหน้าที่บางส่วนไม่มีความรู้ที่ชัดเจน มีขั้นตอนการดำเนินที่ยุ่งยาก หลายขั้นตอน รวมทั้งมีความซับซ้อน ระบบราชการที่ต้องดำเนินการโดยต้องมีค่าใช้จ่ายพิเศษจึงจะช่วยให้ขั้นตอนรวดเร็วขึ้น ส่งผลให้การดำเนินการเพื่อการดูแลแรงงานข้ามชาติต้องใช้เวลาและขั้นตอนที่ยุ่งยากมากยิ่งขึ้น

ประกอบกับช่วงเวลาในการประทับตราพาสปอร์ตที่สั้น ทำให้แรงงานเสียเวลาในการเดินทาง และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และบางช่วงเวลารตรงกับกการนัดตรวจสุขภาพ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดอุปสรรคในการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติทั้งสิ้น

โดยตนขอเสนอแนะให้แรงงานข้ามชาติได้ใช้สิทธิการรักษา 30 บาทเหมือนคนไทย ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า ระบบการดูแลและการบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติของโรงพยาบาลเย่มา

“...ขั้นตอนและกฎหมายที่หุ้มหิ่ยม ยากที่จะปฏิบัติได้จริง การที่หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ส่งต่อข้อมูลกัน ทำให้เราต้องเสียเวลาในการดำเนินการ แรงงานข้ามชาติเองก็ต้องเสียเวลาเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับช่วงเวลาในการออกเรือที่สั้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของนายจ้างและส่งผลโดยตรงต่อลูกจ้างทั้งในเรื่องค่าจ้างและการดูแลด้านสวัสดิการต่างๆ...”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ก สัมภาษณ์เชิงลึก 20 กรกฎาคม 2561)

“...การประกาศใช้กฎหมายต่าง ๆ รัฐควรมีการเตรียมการ และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ที่ดูแลในเรื่องนี้ด้วย เพราะไม่อย่างนั้นจะเสียเวลามาก เพราะคนที่จะต้องดูแลเรื่องแรงงานข้ามชาติแต่กลับไม่มีความรู้ จะทำให้ระบบและกฎหมายที่กำหนดไว้ไม่สามารถทำได้ตามแผนงานที่วางไว้...”

(นายจ้างสถานประกอบการเรือประมง ข สัมภาษณ์เชิงลึก 21 กรกฎาคม 2561)

“...ระบบราชการไทยยังคงต้องมีการให้เงินใต้โต๊ะถึงจะเดินเรื่องให้ เหมือนเรื่องการจ้างลูกจ้างแรงงานข้ามชาติ มีเอกสารที่เกี่ยวข้องต้องกรอกเยอะแยะมากมาย แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถหนุนเสริมในเรื่องนี้ได้ ทำให้เกิดความล่าช้า ติดขัด...”

(นายจ้างสถานประกอบการนวดแผนไทย สัมภาษณ์เชิงลึก 22 กรกฎาคม 2561)

ทั้งนี้เจ้าหน้าที่สถานบริการสุขภาพได้กล่าวเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อมูลสรุปแยกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. งบประมาณสำหรับการหนุนเสริมจากรัฐสำหรับแรงงานข้ามชาติ

งบประมาณที่ใช้ในการให้บริการสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาตินั้นใช้ร่วมกันกับงบประมาณที่อุดหนุนดูแลด้านการบริการสุขภาพของคนไทย ทำให้ในบางช่วงหากมีแรงงานข้ามชาติมาใช้บริการมาก หน่วยงานจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการงบประมาณเพื่อเฉลี่ยในส่วนของการให้บริการแก่ชาวไทยในพื้นที่ด้วย โดยเฉพาะกรณีแรงงานข้ามชาติที่ไร้บัตรประกันสุขภาพ แต่ความจำเป็นต้องรับการดูแลรักษา ทำให้เกิดความยากลำบากในการวางแผนด้านงบประมาณ

2. กรณีแรงงานข้ามชาติที่มีชื่อซ้ำซ้อน หรือมีการปลอมชื่อ

ซึ่งกรณีนี้มีอยู่ในระดับหนึ่ง เนื่องจากแรงงานข้ามชาติบางคนมีชื่อซ้ำซ้อนหรือชื่อเหมือนกันและไม่สามารถพิสูจน์ตัวเอง บางคนปลอมแปลงชื่อ โดยเฉพาะในส่วนของการแรงงานข้ามชาติที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย ทำให้กรณีการตรวจสอบรายชื่อเพื่อติดตามอาการ หรือการป้องกันการระบาดของโรคทำได้ยากและเสี่ยงต่อการเคลื่อนย้ายของแรงงาน

3. แรงงานข้ามชาติที่มีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง

โดยเฉพาะในกรณีการย้ายตามงาน เช่น แรงงานข้ามชาติที่ประกอบอาชีพก่อสร้างจะมีการย้ายที่พักเมื่องานรับเหมาเสร็จสิ้นโครงการ หรือการย้ายไปอยู่พื้นที่ชุมชนอื่นตามเพื่อน มักเป็นอุปสรรคในการติดตามอาการ ควบคุมโรค โดยเฉพาะในกรณีโรคระบาดร้ายแรง

4. แรงงานข้ามชาติไม่มีเอกสารที่เกี่ยวข้องในการแสดงตัวตน ไม่มีเงินในการรักษา

กรณีนี้ ส่วนใหญ่มักเกิดในกรณีที่นายจ้างเก็บเอกสารการเดินทางหรือพาสปอร์ตบัตรประกันสุขภาพ เพื่อป้องกันการหลบหนี ทำให้เกิดปัญหาเมื่อต้องมีการจ่ายค่ารักษาหรือการแสดงบัตร เนื่องจากจำเป็นต้องใช้บัตรจริง ไม่สามารถใช้สำเนาได้

5. ขาดแคลนล่ามด้านภาษาในการแปลแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นแรงงานข้ามชาติ

นับว่าเป็นประเด็นสำคัญอันดับต้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลไม่มีความสามารถที่จะสื่อสารในภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาของแรงงานข้ามชาติได้ ทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสารเพื่อการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติ

6. เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ แต่ไม่สามารถเปิดรับเพิ่มได้ เนื่องจากไม่มีอัตราและงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้

7. ชาวไทยยังมีทัศนคติทางลบต่อแรงงานข้ามชาติเกี่ยวกับการเป็นผู้แพร่เชื้อโรคระบาดที่ได้หายไปจากประเทศไทยซึ่งในเรื่องนี้ถือเป็นภารกิจของโรงพยาบาลในการให้ความรู้เพื่อทัศนคติที่ถูกต้องของประชาชนในพื้นที่

ในส่วนของการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาตินั้น มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากให้ความเท่าเทียมกันในการบริการแก่ทุกคน ทุกสัญชาติ

ด้านเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 ท่านได้กล่าวเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพ ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนารูปแบบการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านภาษา การสื่อสาร

ซึ่งแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะใช้ภาษาตนเองในการสื่อสาร เช่น กรณีผู้ที่เพิ่งทำงาน ณ ประเทศไทย และเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลไม่มีผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาดังกล่าวได้ การมีล่ามในการช่วยแปลจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพ

2. รูปแบบการบริการที่ไม่ตอบโจทย์เชิงรุก

ซึ่งควรปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และปัญหาด้านการบริการสุขภาพ โดยเฉพาะในกรณีการเกิดโรคระบาด เพื่อให้สามารถควบคุมโรคหรือสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้ง

3. งบประมาณ

ปัญหาด้านงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐควรดำเนินการหนุนเสริม ให้การสนับสนุน เพราะในปัจจุบันการดูแลและให้บริการด้านสุขภาพยังคงใช้งบประมาณที่เป็นค่ารายหัวที่สนับสนุนคนไทย การวางแผนและสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้บริการแรงงานข้ามชาติในระยะยาวตามความเป็นจริง

4. แรงงานข้ามชาติย้ายสถานที่ทำงาน ที่พักบ่อย ทำให้ควบคุมโรคระบาดได้ยาก

ซึ่งกรณีนี้เกิดขึ้นบ่อยมาก ทำให้การบริการด้านสุขภาพทำได้ไม่สามารถทำได้เต็มประสิทธิภาพ ประกอบกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่มีอยู่น้อย ส่งผลให้ไม่สามารถติดตามผู้ป่วยที่เป็นแรงงานข้ามชาติได้เท่าที่ควรจะเป็น

5. นโยบายรัฐในการหนุนเสริมดูแลแก่แรงงานข้ามชาติไม่มีความชัดเจน

แม้จะมีการทำข้อตกลง MOU ร่วมกันในเชิงหลักการ แต่ในเชิงปฏิบัติรัฐไม่สามารถหนุนเสริมหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติได้ จึงก่อให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติในเชิงรูปธรรม

6. ระยะทางในการเข้ารับบริการ

ผู้เข้ารับบริการด้านสุขภาพที่เป็นแรงงานข้ามชาติของโรงพยาบาลจำนวนหนึ่ง เกิดปัญหาในเรื่องการเข้ารับบริการสุขภาพจากโรงพยาบาล เนื่องจากระยะทางที่ไกลและการเดินทางที่ต้องใช้งบประมาณ ประกอบกับบริเวณที่แรงงานข้ามชาติพักอาศัยไม่มีสถานบริการสุขภาพที่สามารถรองรับการดูแลการเจ็บป่วยของแรงงานข้ามชาติได้ ส่งผลให้การรักษาขาดความต่อเนื่อง และเกิดปัญหาอาการโรคเรื้อรังตามมา

7. กรณีการใช้ซื้อปลอม ทำให้การติดตามอาการหรือโรคทำได้ยาก

ซึ่งกรณีนี้เกิดขึ้นบ่อย โดยเฉพาะในแรงงานข้ามชาติที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย ส่งผลให้อาการของโรคเรื้อรัง และเสี่ยงต่อการระบาดของโรค

8. นายจ้างปกปิดข้อมูลการเจ็บป่วยของแรงงาน

เกิดขึ้นในกรณีที่นายจ้างรับแรงงานข้ามชาติที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมายทำงาน ทำให้โรงพยาบาลไม่ทราบข้อมูลตามความเป็นจริงของแรงงานข้าม และยากแก่การให้คำแนะนำและดูแล เช่น กรณี การฉีควัคซีนและการให้คำแนะนำในการฝากครรภ์แก่แรงงานข้ามชาติหญิงที่ไม่สามารถทำได้เต็มที่ส่งผลให้แม่และลูกในครรภ์ไม่ได้รับการดูแลในเรื่องการดูแลครรภ์และรับสารอาหารที่ควรได้รับสำหรับผู้ตั้งครรภ์ เสี่ยงต่อภาวะการขาดสารอาหารทั้งแม่และลูกและภาวะความไม่ปลอดภัยในการคลอด

โดยที่เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 คน ได้มีการกล่าวเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพ ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนารูปแบบการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีส่วนหนึ่งดังนี้

“...เราอยากให้รัฐเข้ามาสนับสนุนเรื่องงบประมาณเพื่อการดูแลแก่แรงงานข้ามชาติตามความเป็นจริงนะ เพราะตอนนั้นบที่ใช้ก็ใช้รายหัวส่วนที่เป็นของคนไทยอยู่...”

(เจ้าหน้าที่ 1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย ตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

“...ไม่ว่าจะมีนโยบาย การทำ MOU AEC อะไรก็ตามแต่ระหว่างรัฐกับประเทศที่เกี่ยวข้อง แต่ในความเป็นจริงคนปฏิบัติงานในพื้นที่ก็ต้องประสบปัญหาเดิม ๆ โดยไม่ได้รับการหนุนเสริมจากรัฐ ทั้งในเรื่องงบประมาณ ล่ามแปลภาษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดูแล ให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติ...”

(เจ้าหน้าที่ 2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย ตำบลบานา สัมภาษณ์เชิงลึก 11 มิถุนายน 2561)

แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ใช้วิธีการนำข้อมูลจากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 มาวิเคราะห์ โดยใช้แนวทาง SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค พร้อมกับการนำประเด็นดังกล่าวมาใช้เป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องโดยสามารถสรุปผลดังต่อไปนี้

จุดแข็ง เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในส่วนของปัจจัยที่สำคัญในการส่งผลต่อการถึงการบริการด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นั้น จะพบว่า ด้านผู้ให้บริการเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทำงานด้านการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่นั้นมีความใส่ใจ และกระตือรือร้นต่อการบริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ บุคลากรที่มีคุณภาพ ประสบการณ์ในการดูแลด้านสุขภาพ ส่งผลให้การดำเนินการประสานงานเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติมีความเป็นไปได้ไม่ยากนัก

ประกอบกับนโยบายในการบริหารขององค์กร สถานบริการสุขภาพ ทั้งในส่วนของผู้บริหาร และในระดับผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติในเรื่องการให้บริการสุขภาพระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทยที่ไม่แตกต่างกัน คำนึงหลักพื้นฐานในเรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่จะได้รับการรักษาอย่างเท่าเทียมกันเมื่อเกิดการเจ็บป่วย โดยสิ่งนี้ปรากฏในรูปธรรมในเรื่อง นโยบายการรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน การจัดทำโครงสร้างองค์กรเป็นฝ่ายต่าง ๆ การแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อหนุนเสริมการทำงาน

ปัจจัยด้านการบริการที่หน่วยงานด้านการบริการสุขภาพมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น สถานบริการสุขภาพมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริการจุดน้ำดื่ม ห้องน้ำ อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะการบริการแรงงานข้ามชาติที่ไม่จดทะเบียนตามกฎหมาย ที่มีการบริการในการตรวจสอบสิทธิในการรักษาเพื่อสิทธิประโยชน์ของแรงงานข้ามชาติ

จุดอ่อน สำหรับจุดอ่อนที่พบจากการวิจัยเรื่องการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีนั้น พบว่า ถึงแม้ด้านผู้ให้บริการเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทำงานด้านการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติในพื้นที่บางแห่งนั้นมีความใส่ใจ แต่ยังมีสถานบริการด้านสุขภาพบางแห่งจะสนใจบริการแรงงานข้ามชาติโดยเลือกปฏิบัติเฉพาะผู้ที่มีบัตรสวัสดิการสุขภาพหรือสามารถจ่ายเงินได้ ส่งผลให้ในภาพรวมอาจยังต้องมีการปรับปรุงด้านผู้ให้บริการ โดยที่ปัญหาด้านการสื่อสาร ภาษาที่แตกต่างกันยังเป็นประเด็นหลักที่ควรมีการปรับปรุงเพื่อการเข้าถึงการบริการแก่แรงงานข้ามชาติ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ด้านสิทธิของแรงงานข้ามชาติในการบริการด้านสุขภาพ ขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ด้านการบริการสุขภาพที่ซับซ้อนต้องใช้เวลามาก และยากแก่การเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพ

โอกาส นโยบายของรัฐ และการทำ MOU ในเรื่องแรงงานข้ามชาติ ส่งผลให้ประเทศไทยมี โอกาสในการรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาเป็นลูกจ้างในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นโอกาสในการนำเสนอศักยภาพ ในการเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างโอกาสและรายได้ให้แก่แรงงานข้ามชาติ และผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจของประเทศและผู้ประกอบการในพื้นที่ ประกอบกับบุคลากรที่มีคุณภาพ ประสบการณ์ใน การดูแลด้านสุขภาพที่สามารถปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลเรื่องการดูแล การเข้าถึงด้านสุขภาพของ แรงงานข้ามชาติ

อุปสรรค นโยบายของรัฐ และการทำ MOU ในเรื่องแรงงานข้ามชาติในเชิงหลักการ แต่ยัง ขาดการสนับสนุนการดำเนินงานเชิงรูปธรรมที่ชัดเจน เช่น งบประมาณด้านการดูแลสุขภาพแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การหนุนเสริมด้านบุคลากร และขาดการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องและจำเป็นแก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักการ กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ ความรู้เรื่องสิทธิ ทักษะด้านภาษาสำหรับการสื่อสารเพื่อการรักษาสุขภาพในเบื้องต้น การออก กฎหมายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติที่เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องกับการทำงาน ปัญหาตามความเป็นจริง ขาดการประสานงานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยที่ แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงการบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอ เมือง จังหวัดปัตตานี สามารถสรุป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะและแนวทางจากแรงงานข้ามชาติ

ประเด็นที่ 1 การให้เจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านสุขภาพ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพประจำตำบล ลงพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหาด้านสุขภาพโดยมีให้บริการยุงที่พักของแรงงานข้าม ชาติ การพัฒนาบริการรูปแบบของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหา

ประเด็นที่ 2 การจัดตั้งศูนย์ชาวต่างชาติ และมีล่ามในการแปลภาษาเพื่อสะดวก ในการสื่อสาร และการรักษาต่าง ๆ

ประเด็นที่ 3 รัฐไทยควรมีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานข้ามชาติ ที่ไร้บัตรประกันสุขภาพ

ประเด็นที่ 4 การให้สิทธิที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพแก่ แรงงานข้ามชาติซึ่งครอบคลุมในเรื่องการให้บริการที่ดีและการให้คำแนะนำ

ข้อเสนอแนะและแนวทางจากผู้ประกอบการ หรือนายจ้างสถานประกอบการ

ด้านผู้ประกอบการ หรือนายจ้างสถานประกอบการได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนว ทางการพัฒนาการบริการด้านสุขภาพ เพื่อให้แรงงานข้ามชาติในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้แก่

1. เสนอให้รัฐมีการดำเนินการระบบจัดทำพาสปอร์ต กล่าวคือ หากมีแรงงาน ข้ามชาติสนใจที่จะทำงานกับสถานประกอบการใด ให้แรงงานเหล่านั้นสามารถทำพาสปอร์ตที่

ปลายทางได้ โดยนายจ้างอาจเป็นผู้ช่วยดำเนินการเรื่องนี้ ซึ่งจะสามารถช่วยเรื่องแรงงานในเรื่องการ
ทำบัตรประกันสุขภาพได้

2. ให้รัฐมีการคัดเลือกผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลกิจการการประมง ควร
คัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้เรื่องนี้โดยตรง และอยากให้มาทำงานในพื้นที่ตามสภาพความเป็นจริง

3. รัฐบาลควรมีความชัดเจนด้านนโยบายการประมงและการรับแรงงานข้าม
ชาติเข้ามาปฏิบัติงาน เพราะบางเรื่องประกาศใช้ แต่เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีความรู้ และศักยภาพที่จะปฏิบัติ
หรือทำงานด้านการให้ข้อมูล ความช่วยเหลือแก่การประกอบกิจการประมงและการดูแลในเรื่องต่าง ๆ
เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ

ข้อเสนอแนะและแนวทางจากเจ้าหน้าที่สถานบริการด้านสุขภาพ

ด้านข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงาน
ข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีนั้น ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพประจำตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สรุปข้อมูลแยกเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

ในส่วนของการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาตินั้น ผู้อำนวยการแสดงความคิดเห็น
ว่ามีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากให้ความเท่าเทียมกันในการบริการแก่ทุกคน ทุกสัญชาติ

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงาน
ข้ามชาติ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีนั้น ได้เสนอแนวทางในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. รัฐควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการให้บริการแก่แรงงานข้าม
ชาติ และในกรณีแรงงานข้ามชาติที่ไร้บัตรประกันสุขภาพและขาดเงินในการรักษา

2. รัฐควรมีการหนุนเสริมในด้านคนหรืองบประมาณในการจ้างล่ามในการ
แปลภาษา เพื่อให้การบริการแก่แรงงานข้ามชาติ โดยที่โรงพยาบาลได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนา
อาสาสมัครสาธารณสุขข้ามชาติเพื่อทำหน้าที่นี้ในอนาคต รวมทั้งการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล
ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมภาษาที่จำเป็นสำหรับการให้บริการแก่แรงงานข้ามชาติ ทั้งนี้ หากมีความ
เป็นไปได้ โรงพยาบาลประสงค์ที่จะให้มูลนิธิหรือองค์กรพัฒนาเอกชนได้เข้ามาหนุนเสริมการทำงาน
กับแรงงานข้ามชาติด้วย

3. การปรับภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเพื่อให้เป็นโรงพยาบาลที่มีการบริการ
ดีเยี่ยม มีสถานที่และบรรยากาศที่งดงาม สร้างความสุขกาย สุขใจแก่ผู้มาใช้บริการ

4. การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการที่ไม่ตอบโจทย์เชิงรุกซึ่งควรปรับเปลี่ยน
ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และปัญหาด้านการบริการสุขภาพ โดยเฉพาะในกรณีการเกิดโรคระบาด
เพื่อให้สามารถควบคุมโรคหรือสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้ง

5. งบประมาณหนุนเสริมในการบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติ

6. รัฐควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อการให้บริการสุขภาพแรงงานข้ามชาติ
โดยเฉพาะในเรื่องยา วัคซีนสำหรับหญิงตั้งครรภ์